

HERINRICHTING
PARK DE VOSSE & CERESPARK
HILLEGOM

PROGRAMMA VAN EISEN

OKRA

23-136 | 3 NOVEMBER 2023

Historisch beeld van molen Venniperpolder. Gebouwd <1615 en deels afgebroken rond 1914. Restanten onderbouw gesloopt in 2012.

COLOFON

Titel document: Programma Van Eisen Park de Vosse en Cerespark
Datum: November 2023
Auteur: OKRA landschapsarchitecten
Opdrachtgever : Gemeente Hillegom
Documentnaam: 23-136_Park de Vosse-Cerespark_PvE
Status: concept, niet voor publicatie

Voor het samenstellen van dit document heeft OKRA getracht alle auteurs, fotografen en andere rechthebbenden te benaderen. Mocht iemand in dit document een illustratie aantreffen, waarop hij of zij rechten kan doen gelden of een niet correcte bronvermelding aantreffen, gelieve zich dan te melden.

Alle rechten zijn voorbehouden, zowel voor het gehele werk als delen ervan. Niets uit dit document mag in enige vorm of op enige wijze worden verveelvoudigd, openbaar gemaakt of opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, fotocopie en digitale vermenigvuldiging in begrepen. Voor iedere vorm van gebruik is schriftelijke toestemming van OKRA vereist.

OKRA LANDSCHAPSARCHITECTEN BV
OUDEGRACHT 23 | 3511 AB UTRECHT
NEDERLAND | 030 273 42 49
MAIL@OKRA.NL | WWW.OKRA.NL

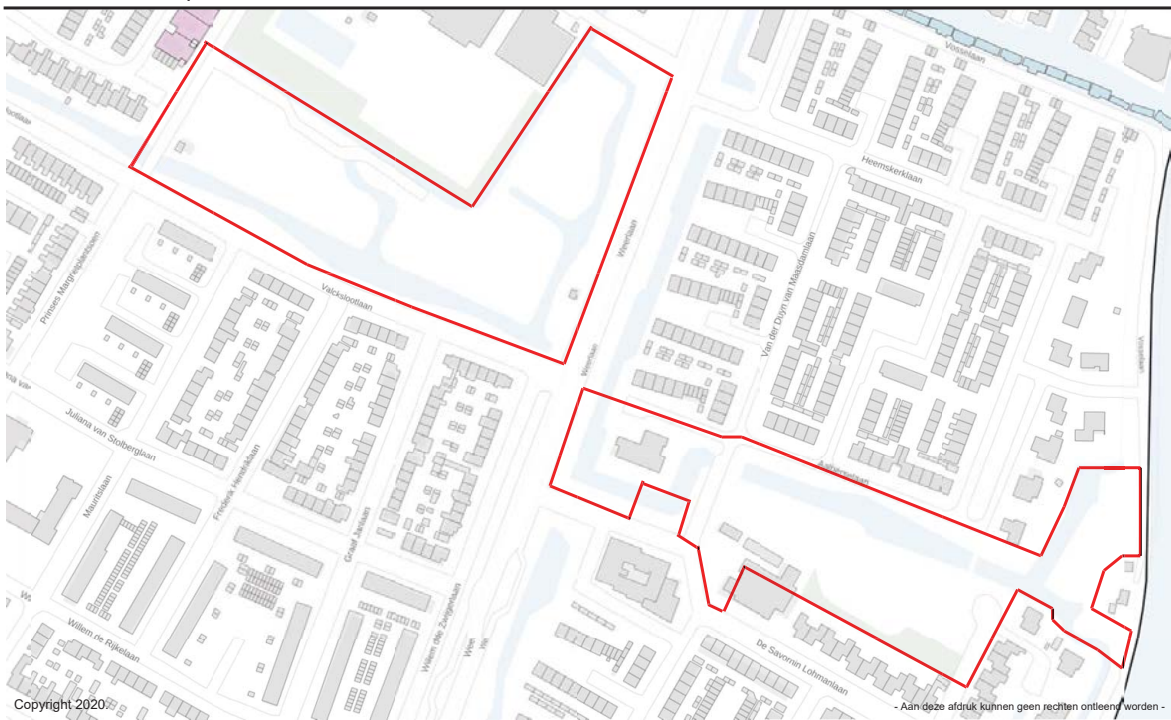
INHOUD

INHOUD	3
INLEIDING	5
CONTEXT	7
OMGEVINGSVISIE HILLEGOM DUURZAME (PROEF)TUIN VAN HOLLAND	9
VISIE MEER GROEN DORP UITWERKING KOERS HEERLIJKE WOONPLAATS	13
GROENBELEIDSPLAN DEEL A - VISIE EN BELEID	23
UITVOERINGSPROGRAMMA SPELEN EN SPORTEN BUITENRUIMTE	25
BIODIVERSITEIT & ECOLOGIE	27
STAKEHOLDERS	31
PLANGEBIED	33
HISTORIE PLANGEBIED	34
GROEN-BLAUW NETWERK SCHAAL PROVINCIE	36
GROEN-BLAUW NETWERK SCHAAL WIJK	37
SWOT ANALYSE	38
PROGRAMMA VAN EISEN & SPECIFIEKE ONDERDELEN	41
CONCLUSIES	42
AMBITIES	44
SPELEN EN SPORTEN	46
VISIE ALGEMEEN - VISIE OP VERBINDING, GEBRUIK EN THEMATIEK	50
VISIE SENSORIEKE BELEVING - UITWERKING THEMA "BELEVING VAN DE ZINTUIGEN"	54
VOORBEELD PRINCIPES	56
SPECIFIEKE ONDERDELEN PVE HERTENKAMP	58
SPECIFIEKE ONDERDELEN CIRCULARITEIT	59
SPECIFIEKE ONDERDELEN REFERENTIES SPELEN	60
SPECIFIEKE ONDERDELEN REFERENTIES BOMEN EN BEPLANTING	61
SPECIFIEKE ONDERDELEN REFERENTIES WATER EN ECOLOGIE	62
SPECIFIEKE ONDERDELEN REFERENTIES VERHARDING	63
SPECIFIEKE ONDERDELEN REFERENTIES STRAATMEUBILAIR EN VERLICHTING	64

bron: GIS, PDK geolocatatie informatie, OKRA

Vosse- en Cerespark

Copyright 2020

- Aan deze afdruk kunnen geen rechten ontleend worden -

datum: 07-07-2020

Schaal 1:2500

bron: Bijlage 3 - Contouren Vosse- en Cerespark.pdf, gemeente Hillegom

0 50 100m

INLEIDING

Binnen de gemeente Hillegom is in het Groenbeleidsplan aangegeven dat het Park de Vosse en het Cerespark getransformeerd gaan worden naar parken die weer voldoen aan het verwachtings- en belevingspatroon wat inwoners hebben. De parken zijn in de jaren '70 aangelegd en hebben sindsdien geen significante wijzigingen ondergaan.

Hillegom wil een belangrijke impuls gegeven aan de kwaliteitsverbetering van de parken, verbindingen leggen tussen de parken onderling en de gebruiksmogelijkheden van de parken sterk verbeteren. Hierdoor ontstaan er aantrekkelijke langzaam verkeer verbindingen die bij kunnen dragen een prettige en gezonde leefstijl en leefomgeving.

Binnen het projectgebied van het Park de Vosse is een nieuw gebouwde school aanwezig: een integraal kind centrum. Deze school dient verder geïntegreerd te worden binnen de totale parkopzet.

Binnen het projectgebied van het Park de Vosse is ook een Hertenkamp aanwezig. Met de herten wordt niet meer gefokt. Door de gemeente wordt een uitstervingbeleid gevolgd. De verwachting is dat het hertenkamp nog 10 a 15 jaar aanwezig zal zijn. Het hertenkamp mag getransformeerd worden en op een nieuwe wijze ingepast worden binnen de herinrichtingsopdracht. Het moet voldoen aan een plan van eisen wat opgesteld wordt door de gemeente.

Binnen het projectgebied van het Cerespark is een voormalige school en kinderopvang aanwezig. De voormalige school De Leerwinkel en de kinderopvang Het Smurfenbos. Deze twee gebouwen worden gesloopt. Op ongeveer de locaties van de voormalige school en kinderopvang worden appartementencomplexen gerealiseerd. Deze gebouwen dienen verder geïntegreerd te worden binnen de totale parkopzet. Park en appartementen dienen elkaar te versterken.

Het projectgebied van het Park de Vosse en het Cerespark is weergegeven in naastgelegen afbeeldingen.

DOEL PVE

Op basis van verschillende beleidsdocumenten is dit Programma van Eisen (PvE) opgesteld. Het heeft als doel de uitgangspunten en kaders voor de ontwerpogave van Park de Vosse en het Cerespark met aansluiting aan de omgeving te definiëren.

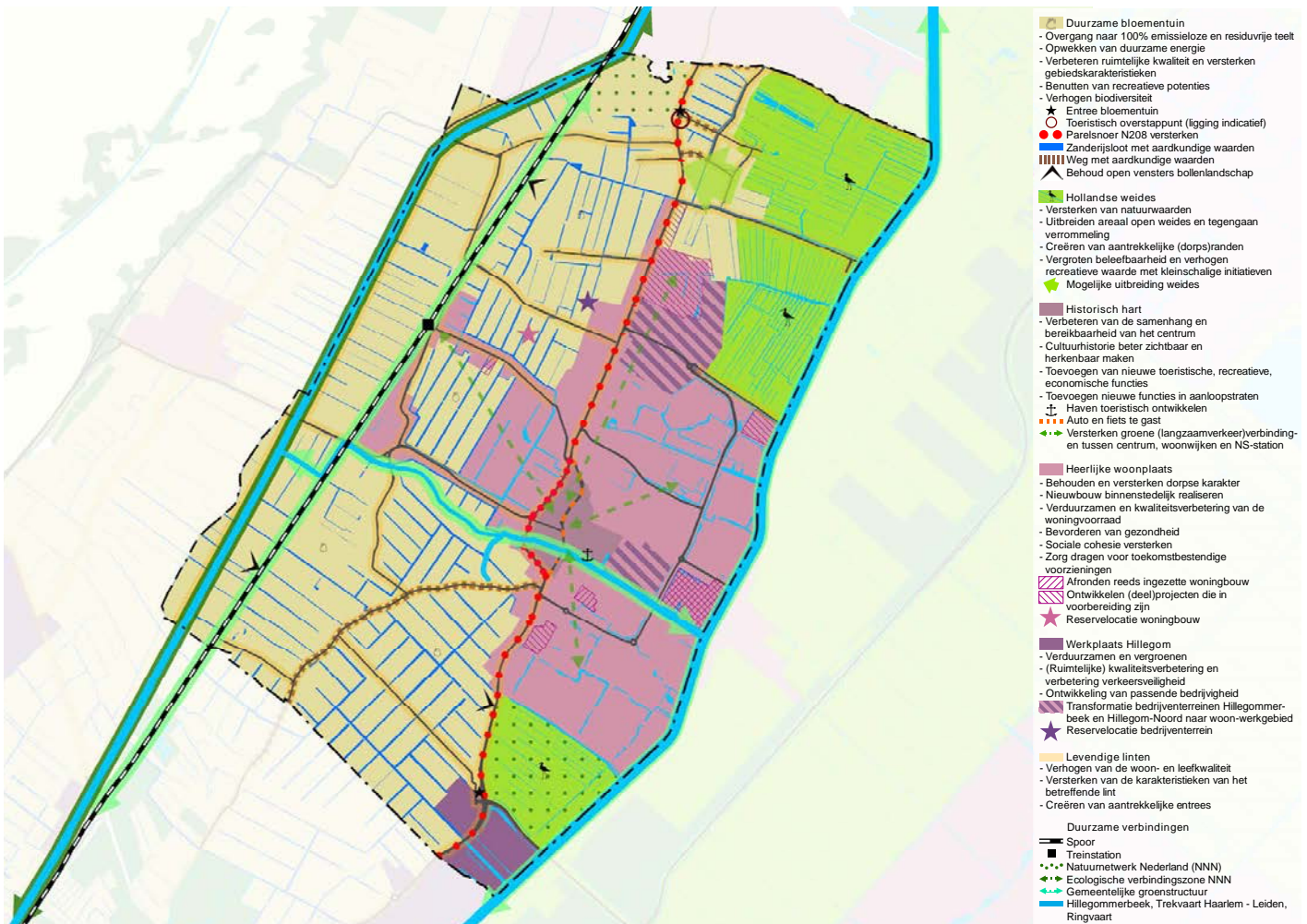
AANPAK

Relevante kaders en uitgangspunten uit bestaand beleid en visies worden verzameld in één document en worden met betrokken ambtenaren van gemeente Hillegom getoetst en verfijnd.

CONTEXT

Omgevingsvisiekaart, Omgevingsvisie Hillegom (2021)

De omgevingsvisiekaart is gebaseerd op bestaande kwaliteiten, vigerend beleid en lopende plannen (vlakken) en voegt daaraan enkele nieuwe keuzes toe (symbolen, pijlen en arceringen). Het is belangrijk vast te stellen dat de omgevingsvisiekaart geen bestemmingsplan-/ omgevingsplankaart is en dat deze geen ontwikkelingen onwrikbaar vastlegt. Het gaat om de hoofdlijnen van beleid, die verder worden uitwerkt in het omgevingsplan en programma's.

OMGEVINGSVISIE HILLEGOM

DUURZAME (PROEF)TUIN VAN HOLLAND

(ACTUALISATIE 2021)

Voor de gemeente is een omgevingsvisie opgesteld. Dit is de tweede Actualisatie Omgevingsvisie Heerlijk Hillegom, duurzame (proef)tuin van Holland.

Over groen en parken is het volgende geformuleerd:

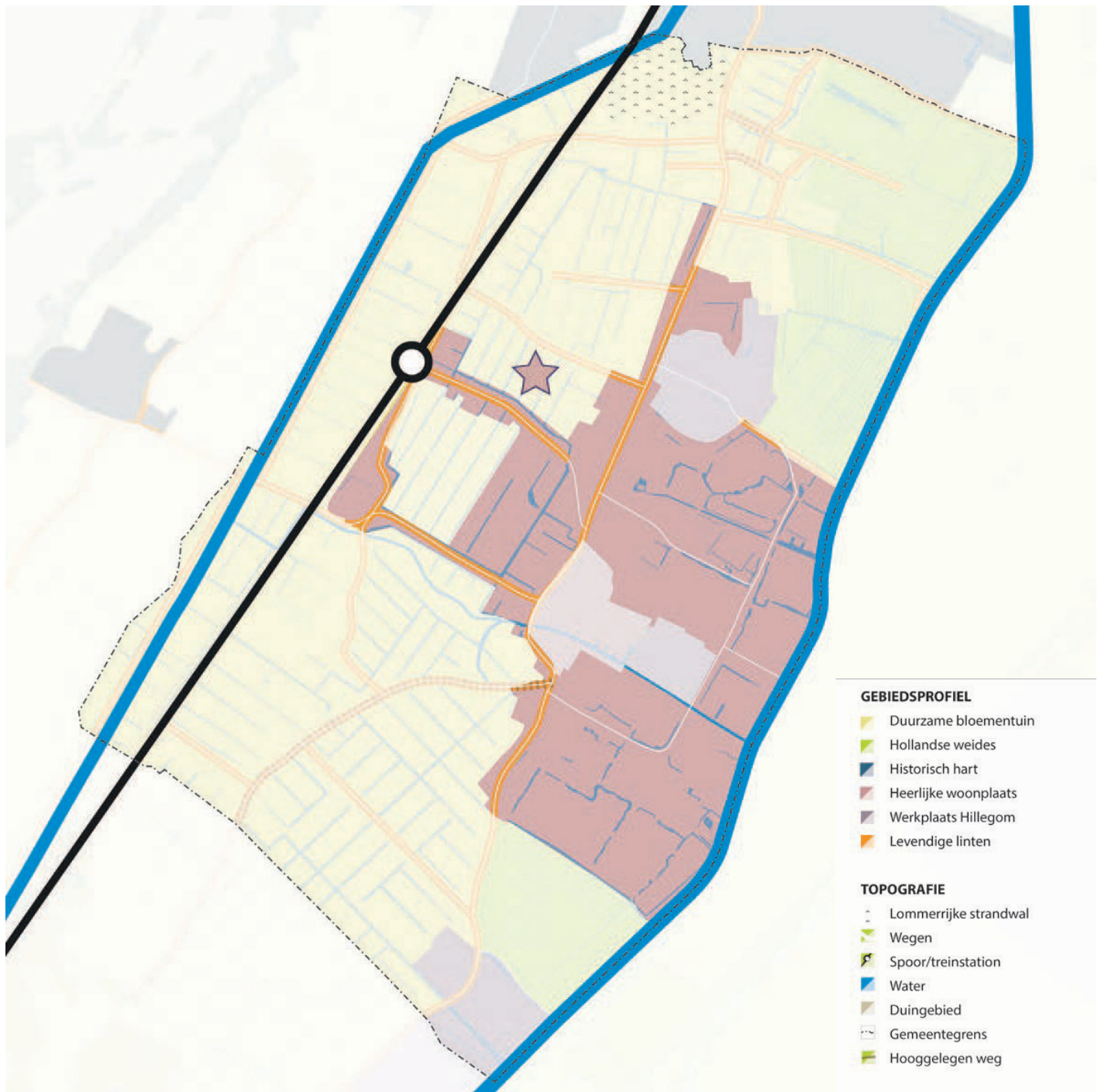
Biodiversiteit, groen(voorzieningen) en parken.

Groenstructuren hebben een positief effect op de biodiversiteit (laanbeplanting kan gunstig zijn voor vleermuizen, bijenvriendelijke beplanting, broedplaatsen voor vogels), klimaatadaptatie (onder meer het voorkomen van hittestress) en ook op de gezondheid.

Bovendien zorgen robuuste groenstructuren voor een sterke/heldere ruimtelijke opbouw en ze kunnen kernen met buitengebieden verbinden. Hillegom heeft relatief weinig van dergelijke doorlopende (volgroeide) groenstructuren. Bij nieuwe ontwikkelingen en bij het herinrichten van bijvoorbeeld het Van Nispenpark is rekening gehouden met het versterken van groenstructuren en de daarbij behorende biodiversiteit en worden maatregelen getroffen in het kader van klimaatadaptatie. Bij de herinrichting van het van Nispenpark is ruimte gemaakt om elkaar te ontmoeten.

Daarnaast is er relatief weinig openbaar groen nabij de woongebieden in het dorp. De vaak wat eenzijdige architectuur van sommige buurten en de wat rommelige stedenbouwkundige uitstraling van dorpsentrees doen afbreuk aan de ruimtelijke kwaliteit van de kern. Ook is de kwaliteit van het beheer van de openbare ruimte gedifferentieerd, wat niet bijdraagt aan de eenheid van de omgeving. Er zijn op verschillende gebieden kansen om de uitstraling te verbeteren. Waar wel rekening mee moet worden gehouden is dat het aanleggen van nieuw groen ten koste gaat van andere functies (zoals parkeren). Er zal dus per situatie een afweging moeten worden gemaakt waar de meeste behoefte aan is. Hiervoor wordt voortgebouwd op de koers die bepaald is in het Groenbeleidsplan 2015-2024.

Het projectgebied valt binnen deze omgevingsvisie binnen het gebiedsprofiel Heerlijke Woonplaats. De koers en belangrijke aspecten zijn op de volgende spread opgenomen.

Locatie "Heerlijke Woonplaats", Omgevingsvisie Hillegom (2021)

KOERS EN BELANGRIJKE ASPECTEN "HEERLIJKE WOONPLAATS"

WONEN:

Ambitie 1: ruimte bieden aan een gevarieerde woningvraag

Ambitie 2: woonwijken en woningen klaar voor de toekomst

Ambitie 3: lang zelfstandig wonen als onderdeel van de gemeenschap

Belangrijk is dat 'inbreiding' met woningbouw niet ten koste gaat van de leefbaarheid en het groene, dorpse karakter van Hillegom.

Ontwikkelingen die passen binnen de gebiedskenmerken zal waar mogelijk een relatie gelegd worden met Oud Hillegom en die kwaliteit toevoegen aan de omgeving.

Dit wordt gestimuleerd om zo de uitstraling te versterken. Ontwikkelingen aan de (dorps)randen dienen bij te dragen aan een aantrekkelijk karakter dat past binnen de gebiedseigen kenmerken. Het wensbeeld is dat de randen een heldere, groene en informele overgangszone naar het buitengebied gaan vormen.

GEZONDE EN VEILIGE LEEFOMGEVING:

Hillegommers moeten in een gezonde en veilige omgeving kunnen wonen. Dit betekent dat de huidige leefkwaliteit niet achteruit mag gaan en dat waar mogelijk een verbetering wordt nagestreefd. Er dienen geen nieuwe gevoelige functies gevestigd te worden nabij drukke wegen.

LEEFBAARHEID:

De leefbaarheid vergroten door de verblijfskwaliteit in de openbare ruimte te verhogen. Belangrijk is dat er voldoende en kwalitatief hoogwaardige parken en andere groenstructuren aanwezig zijn, met genoeg speelplekken en ruimte om te bewegen/sporten. Deze groenstructuren gaan we zoveel mogelijk onderling verbinden, waardoor ze de kapstok kunnen zijn voor aantrekkelijke en (verkeers) veilige verbindingen voor voetgangers en fietsers.

Bij de aanleg en renovatie van groen dient er rekening gehouden te worden met leefbaarheid (geur en kleur), gezondheid (nabijheid van groen, maar ook rekening houden met allergieën), biodiversiteit (bijvoorbeeld bijenvriendelijke beplanting, laanbeplanting die door vleermuizen gebruikt kan worden als vliegroute), veiligheid, klimaat (voldoende schaduw, voorkomen van hittestress en waterberging) en bruikbaarheid.

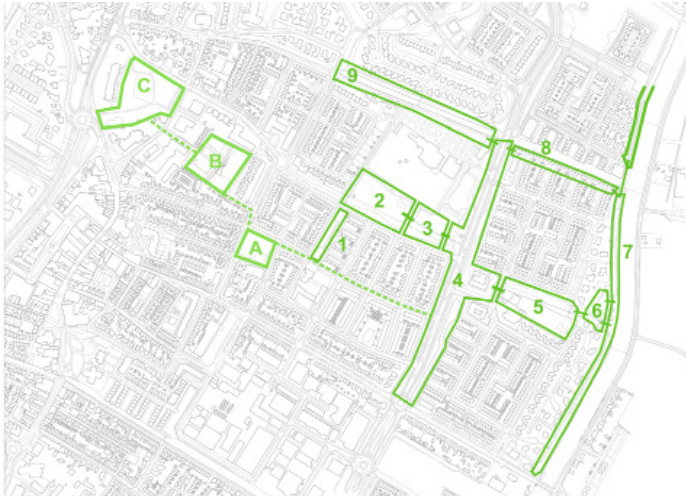
Bij herinrichting van de openbare ruimte moeten klimaatbestendigheid en het leveren van een bijdrage aan de energietransitie de leidende inrichtingsprincipes worden.

KOERS HEERLIJKE WOONPLAATS

- Behouden en versterken dorpse karakter
- Nieuwbouw binnenstedelijk realiseren
- Verduurzamen en kwaliteitsverbetering van de woningvoorraad
- Bevorderen van gezondheid
- Sociale cohesie versterken
- Zorg dragen voor toekomstbestendige voorzieningen
- Behoud en verbeteren woon- en leefkwaliteit

BELANGRIJKSTE ASPECTEN

Maatschappelijke voorzieningenniveau, sociale cohesie, goede verkeersdoorstroming, groen, duurzaamheid

Verbinden groen

De groene delen van het plan kunnen beter verbonden worden met elkaar dan nu het geval is. Nummer 1 tot en met 9 zijn een reeks groene plekken die direct met elkaar verbonden kunnen worden. Dit kan zijn via een brug of een oversteekplaats.

Deze groene reeks kan dan weer verder worden doorgesloten naar de omgeving, zoals naar de dijk langs de ringvaart of naar het westen via de Juliana van Stolberglaan en het Prinses Margrietplantsoen naar het nieuwe Julianapark [A] en verder richting Burgemeester Van Nispenpark [C] via begraafplaats en speeltuin Kindervreugd [B]. Het verbinden van deze groenstructuren zorgt voor aantrekkelijke fiets- en wandelroutes en ommetjes door de buurt, maar ook dat groenplekken worden doorontwikkeld en dat buitenactiviteiten worden gestimuleerd [gezondheid, natuurbeleving, sociale verbinding].

Dan is de bruikbaarheid van het groen ook nog flink te verbeteren. Eigenlijk is in de meeste delen van het aanwezige groen weinig verblijfskwaliteit. Er is niet veel te doen.

Een idee is om de groene delen een thema te geven die in elk deel een andere uitwerking krijgt zodat er rustigere en drukker delen zijn waar ieder zijn plek kan vinden.

Afwisselend water

Het water is erg belangrijk voor de parkstructuren. Niet in de woonbuurten, maar wel langs de randen is het water erg bepalend. Soms ervaar je het water goed, maar soms ook nauwelijks.

Het is voornamelijk bij kruispunten met wegen dat het zicht op water en de verbinding van de ene naar de andere kant nauwelijks waarneembaar is. Dan is een 'bruggeffect' gewenst, waarbij het sterker voelt alsof het water verbonden is en doorloopt onder de weg door. Nu lijken het vaak losgekoppelde waterlopen.

Ook de vormgeving is van invloed op de ervaring van water en de functie die het heeft in het ruimtegevoel. Een lineaire waterloop vormt vaak een begrenzing, terwijl een meer gevarieerde oeverlijn, eilandvorming en verbredingen juist een ruimtelijk gevoel versterken en de plek meer als park laat aanvoelen.

VISIE MEER GROEN DORP

UITWERKING VAN DE OMGEVINGSVISIE HILLEGOM - KOERS HEERLIJKE WOONPLAATS (2012)

De belangrijkste doelstellingen uit de omgevingsvisie Heerlijk Hillegom moeten een vertaling krijgen. Dit plangebied ligt binnen de omgevingsvisie in het deelgebied "Koers Heerlijke Woonplaats", waarbij de nadruk dient te liggen op drie pijlers:

- A. Duurzaamheid als leidend principe, qua energie, water en groen.
- B. Woningbouw, waarbij inbreiding niet ten koste mag gaan van de leefbaarheid.
- C. Leefbaarheid, voornamelijk gericht op verblijfskwaliteit in de openbare ruimte.

Dit heeft geleid tot 3 thema's:

1. THEMA ONTHARDEN

Doel is in het algemeen om de hoeveelheid verharding te minimaliseren. Dit is goed in klimatologische zin [regenwateropvang, minder hittestress, meer zuurstof, minder stikstof, minder steen, meer kleur en natuur], maar ook passend in de groene setting van deze buurten. In de visie en de uitwerkingen daarvan wordt per deelgebied bekeken hoe hieraan vorm gegeven kan worden.

2. THEMA WONINGBOUW

Binnen de gemeentegrenzen van Hillegom wordt nadrukkelijk gezocht naar mogelijkheden voor inbreiding. Er is een grote vraag naar woningen, en ook vanuit beleid is meer woningbouw gevraagd, met de nadruk op levensloop bestendige woningbouw. Inbreiding heeft als voordeel dat de druk niet wordt verlegd naar het buitengebied, dat de concentratie rond de kern en de voorzieningen leidt tot efficiënter grondgebruik, meer draagvlak en minder (auto)verkeer

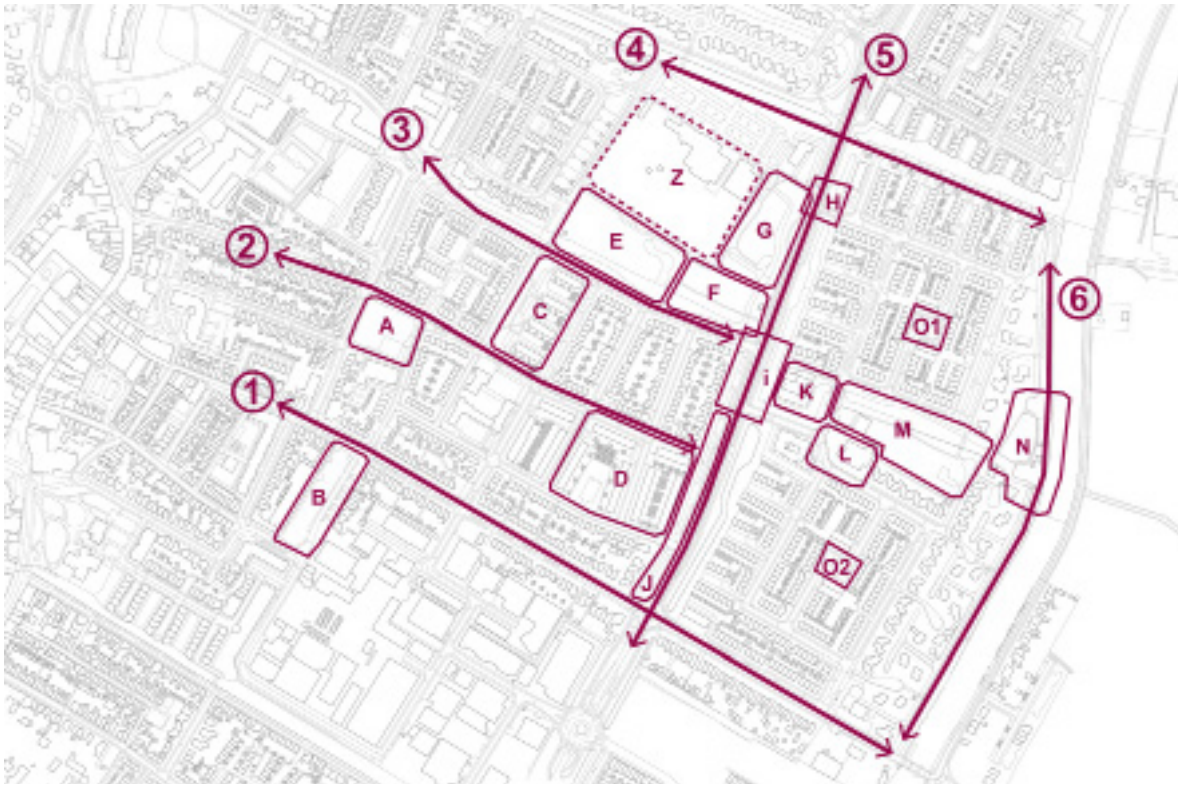
3. VERBINDEN

Uit de analyse blijkt dat er op een aantal plekken de verbindingen beter kunnen. Deze verbindingen willen we graag verbeteren. Voor het functioneren van de woonbuurten is het belangrijk dat de verbindingen logisch zijn. Dat heeft voornamelijk te maken met de ligging en de aansluitingen op de rest van de kern.

Dit gaat van verkeerskundige verbindingen voor de fietser of de voetganger, maar ook over groene verbindingen en waterverbindingen. Al deze verbindingen worden beschreven in de visie. Dit gaat over recreatieve routes, ommetjes door de buurt, maar ook watergangen en parkstructuren.

Lijnen en deelgebieden

Vanuit de uitwerking in het rapport "Visie Meer Groen Dorp" zijn er in en rond het plangebied een aantal concrete opgaven te benoemen en ook toe te wijzen aan concrete locaties. Per locatie is de opgave en zijn de uitgangspunten geformuleerd, zodanig dat bij toekomstige ingrepen en plannen vanuit de gemeentelijke visie duidelijke vertrekpunten worden meegegeven, die aansluiten bij de doelstellingen van de Omgevingsvisie en de koers "Heerlijke woonplaats".

LOCATIE E. VOSSEPARK 1: AVONTUUR EN NATUUR VOOR DE KLEINSTE JEUGD

KENMERKEN:

In dit deel van Park de Vosse zijn de herten ondergebracht. De herten vormen een attractie, maar de vormgeving maakt de beleving niet erg sterk. Het pad langs de herten is een recht pad aan de noordzijde, langs sloot en zwembad-afscherming. De omheining van de herten is ook recht en stevig vormgegeven. Verder is het terrein vooral open met gras en een paar grote bomen. De vraag is hoe interactief deze invulling is voor het park. Op het terrein staan losse bomen, die goed beschermd moeten worden. Langs het water staat een hekwerk, dat deels in de begroeiing is opgenomen. Daarmee wordt het water niet gebruikt of als parkattractie benut. Het hertenhuisje in de zuidwest-hoek, naast de mooie loopbrug naar het park, is wel erg aantrekkelijk en vormt een mooi element in de ruimte. Ook het prieeltje midden op het veld is een mooi element.

VERBINDEN EN ONTHARDEN:

Dit deel van het park is onderdeel van een reeks groene onderdelen en vormt daarmee een belangrijke schakel in het netwerk. Nieuw is de locatie van het IKC in het park waarmee dit deel van het park waarschijnlijk onderdeel wordt van de route van huis naar school. Wat ontharden betreft kan er worden gekozen

UITGANGSPUNTEN:

- Bomen worden behouden, mits gezond. De bomen van formaat zijn belangrijk voor de schaal en sfeer van het park, maar een aanvulling met nieuwe soorten kan het park rijker maken en toekomstgericht.
- Een andere invulling van de waterkant, waarbij het openbare wandelpad langs het water komt te liggen, is een aantrekkelijk gegeven voor het gehele park. De oever ligt aan de zuidzijde, mooi op de zon, zodat hier mooie zitplekken en steigers kunnen worden aangelegd. Ook is het mogelijk om het water meer te integreren met het park, bijvoorbeeld door de oeverlijn grilliger te maken of eilanden te creëren. Dat maakt het park attractiever, ruimtelijker en interessanter voor gebruiksvariatie. Gedacht wordt aan een nieuwe waterlijn met een eiland.
- Het parkdeel vraagt om een heldere keuze omtrent de invulling met herten. De bewoners zouden moeten bepalen of aangeven in hoeverre deze invulling waardevol is. Een andere invulling met een meer bruikbaar en uitdagende invulling voor kinderen, met natuurlijke speelaanleidingen, een avonturentuin, dwaalparcours of een verstopbos kent meer interactieve waarde voor kleine kinderen.
- Het hertenhuisje en het prieel kunnen worden ingezet voor een nieuw parkontwerp.
- De bomen mogen bij het verplaatsen van de herten minder zwaar beschermd worden en komen dan weer vrij in de ruimte te staan.

LOCATIE F VOSSEPARK 2: RUIMTE EN RUST

KENMERKEN:

Op dit moment is dit deel van het park relatief ongedefinieerd. Het vormt een prachtige ruimte met grote solitaire bomen, in verschillende soorten en maten. Het middendeel is open en de bomen staan met name aan de randen. Het vormt meer een zichtpark. Doordat dit parkdeel ingeklemd zit tussen hertenkamp en de Weerlaan kent de ruimte weinig logische en aantrekkelijke aansluitingen op woonbuurten. Hierdoor, en vanwege het ongedefinieerde karakter, blijft het gebruik achter. Het lijkt vooral geschikt als hondenuitlaatplaats. In onderhoud lijkt er ook niet veel aandacht en zorg voor dit parkdeel te zijn, gezien de ongelijkheid in het terrein. Langs de Weerlaan is er een waterloop en is er een afwisseling in doorzicht door open gras en struiken.

VERBINDEN EN ONTHARDEN:

Dit deel van het park is onderdeel van een reeks groene onderdelen en vormt daarmee een belangrijke schakel in het netwerk. Nieuw is de locatie van het IKC in het park waarmee dit deel van het park waarschijnlijk onderdeel wordt van de route van huis naar school. Wat ontharden betreft kan er worden gekozen om halfverharding toe te passen in plaats van asfaltpaden.

UITGANGSPUNTEN:

- Het parkdeel is in opzet erg geschikt om een meer interessant landschap te creëren in het midden met heuvels en natuurlijke speelaanleidingen. Dat maakt het avontuurlijker en tegelijkertijd geschikt als zonneweide en picknickveld. Het wordt daarmee een parkdeel voor het gehele gezin.
- De wandelroutes naar school gaan vanuit de zuidelijke woonbuurten via dit parkdeel. Daarom zijn goed onderhoudbare routes van belang vanuit het westen [aansluiting en oversteek Prinses Margrietplantsoen] en vanuit het oosten [verlengde Willem de Zwijgerlaan met goede oversteek en verlengde Aalberselaan met een goede oversteek en loopbrug].
- De aanwezigheid van water bij scholen en routes naar scholen vraagt om extra aandacht voor veiligheid. Bruggen en waterkanten, maar ook beplanting moeten daarop inspelen.

LOCATIE K CERESPARK -LOCATIE SMURFENBOS: SPEELEILAND

KENMERKEN:

Het Smurfenbos is een éénlaags schoolgebouw dat vrij in de ruimte staat ten noorden van de Van Limburg Stirumlaan en de waterloop die naar het Cerespark leidt. Deze school wordt gesloopt en wordt opgenomen in het nieuwe IKC in Park de Vosse. Daarmee komt deze locatie vrij.

In de huidige situatie is de locatie Smurfenbos een schiereiland dat vastzit aan de straatruimte voor de meest zuidelijke woonstrook van de Van der Duyn Van Maasdamlaan. Deze straat kent woonhoven aan de westrand van de noordelijke woonbuurt die grenzen aan de Weerlaan. De meest zuidelijke van deze hoven grenst dus aan het open parkgebied waarop het Smurfenbos staat. Het is een groen schiereiland, met veel opgaand groen en enkele bomen, waardoor de school relatief verscholen is.

Door de geïsoleerde ligging [want vrijwel omgeven door water] kent de plek ook een eigen, persoonlijk karakter. Het is een kleine kavel en door het vele groen langs het water voelt het erg afgesloten.

VERBINDEN EN ONTHARDEN:

Deze plek is ideaal voor het compenseren van het water en het parkverlies van het IKC. Door het afbreken van het Smurfenbos ontstaat er meer groen en water.

UITGANGSPUNTEN:

- De vrijgekomen locatie wordt vrijgehouden van nieuw bouwprogramma omdat deze plek cruciaal is om de samenhang tussen Vossepark en Cerespark te realiseren. Met bebouwing zou de aansluiting op de parken teveel fysiek worden onderbroken. Bij zowel grotere als kleinere volumes. Hier is een parkachtige invulling met veel doorzichten, ruimte voor water en parkachtige oevers belangrijk, zodat het parkgevoel maximaal voelbaar wordt.
- De locatie kan als een eiland worden ingericht, zodat hier aan compensatie voor oppervlaktewater kan worden gedaan die nodig is voor de ontwikkeling van het IKC.
- Het eiland kan een spannend onderdeel van het park worden. Hier kan een attractief speeleiland ontstaan voor de avontuurlijke jeugd.
- De ruimte om het water wordt als oever met enkele solitaire bomen vormgegeven. Een open structuur maakt doorzichten tot ver naar het oosten en het westen mogelijk.
- De bruggen naar het eiland kunnen familie zijn van de bruggen elders in het park zodat de eenheid van het parkgebied wordt versterkt. De bruggen maken onderdeel uit van een avontuurlijke route dwars door het gehele parkgebied.

LOCATIE M CERESPARK: SPORT EN OEVERS

KENMERKEN:

Op dit moment is het oostelijke deel van het Cerespark een overzichtelijk grasveld waar fijn gevoetbald kan worden of andere sport- en spelactiviteiten mogelijk zijn. Dit eenvoudige grasveld, met aan de oostzijde ook een klein basketbalveld, is in die zin een meerwaarde voor het park en de wijk. Het veld wordt omgeven door grote bomen, vrij in de ruimte. Aan de zuidzijde wordt de ruimte begrensd door achtertuinen en een beplantingszone daar voorlangs. Deze buffer is fijn voor het sporten. Aan de noordzijde wordt de ruimte begrensd door een wandelpad langs de waterloop aan de Aalberselaan. De Schaepmanlaan aan de oostzijde eindigt in een kleine cul de sac voor auto's, terwijl fietsers en wandelaars via een bruggetje kunnen oversteken naar de noordelijke Colijnlaan. Aan de westzijde, bij De Leerwinkel is de ruimte veel rommeliger en vooral verhard. Hier is een parkeerterrein voor de school en een speelplaats. Hier wordt het parkgevoel onderbroken, ook door hekwerken en struiken. De watergang aan de Aalberselaan kent door de rechtsstand een karakter van begrenzing en doorgang. Het water heeft, mede door de dichtbegroeide oevers, nauwelijks waarde voor de parkbeleving.

VERBINDEN EN ONTHARDEN:

Dit deel van het park is onderdeel van een reeks groene onderdelen en vormt daarmee een belangrijke schakel in het netwerk. Wat ontharden betreft kan er worden gekozen om halfverharding toe te passen in plaats van asfaltpaden.

UITGANGSPUNTEN:

- Het open sportveld wordt gehandhaafd. Deze functie is erg waardevol. Zo ook het basketbalveld, het wandelpad en de zitgelegenheid aan het water. Dit lijkt voor de oudere jeugd een zeer geschikte plek. Een beetje afgezonderd, maar ook met de loop erlangs.
- De watergang wordt afgebogen van Aalberselaan naar de locatie van De Leerwinkel, zodat het water opener kan worden gemaakt en minder lineair. Dat maakt de gehele zone ruimtelijker en krijgt een indeling in deelgebieden. Zo is er een sporthoek, maar kan de noordzijde ook een zuidoever krijgen die betekenis heeft voor het park. Hier is een natuurlijke oever met zitplekken wellicht aantrekkelijk. Met een brug kan weer worden overgestoken.

LOCATIE N Schakel Cerespark – Ringvaartdijk: wetlands

KENMERKEN:

Op dit moment is het gemaal op de Ringvaartdijk zichtbaar vanaf het Cerespark. Maar je kan er niet komen. De dijk ligt iets hoger en het vergezicht erachter is ook voelbaar vanuit het Cerespark.

Op de Ringvaartdijk doet zich het opmerkelijke feit voor dat men niet kan doorlopen. Het terrein rondom het oude gemaal is niet openbaar toegankelijk, hoewel slechts de ruimte direct aan de woning privé is. De rest is grond van de gemeente. Hier liggen kansen. Aan weerszijden van het gemaal loopt een uiterst aantrekkelijk voetpad over de dijk. Hieraan staan bomen en zijn prachtige doorzichten naar zowel de ruime achtertuinen van Meer en Dorp, als naar de open polder aan de overkant van de Ringvaart. Deze buitengewone kwaliteit is moeilijk bereikbaar vanuit de wijk en de parken en wordt daarmee nauwelijks onderdeel van de ervaring van de wijk. Het Cerespark loopt aan de oostzijde ook een beetje dood. Het eindigt bij het sportveld en bij de tuinen van de woningen aan de rand van de wijk.

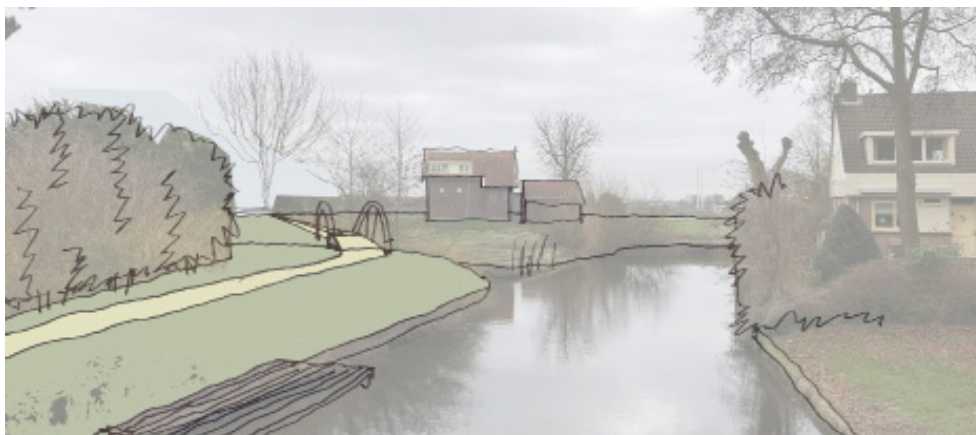
VERBINDEN EN ONTHARDEN:

Dit is de missing link van de parken strook naar de Ringvaartdijk.

Een zeer belangrijke schakel in het groene netwerk. Ontharden is niet echt een thema hier.

UITGANGSPUNTEN:

- Een doorsteek naar de Ringvaartdijk geeft het gehele Cerespark een enorme impuls. Het verbindt de wijk als het ware met het buitengebied. Deze toevoeging creëert niet alleen veel meer mogelijkheden voor wandelaars, maar geeft ook toegang tot een nieuw en extra parkonderdeel. Rondom het gemaal is het erg goed voorstelbaar dat een nat parkdeel wordt ontwikkeld met steigerpaden en rietlanden, met trekpontjes en wetlands.
- Het doorverbinden van het wandelpad op de dijk stimuleert een grotere wandelronde.
- Op de dijk, bij het gemaal, kan een aantrekkelijke functie ontstaan, wellicht met een zit- en rustgelegenheid.

LOCATIE | Schakel Vossepark - Cerespark: verbinden en eenheid

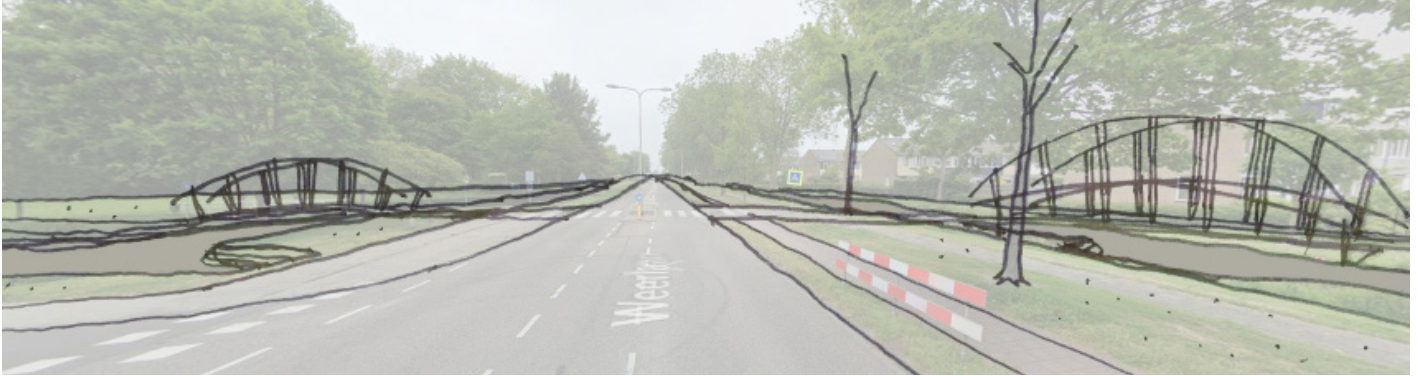
KENMERKEN:

Het punt waar Park de Vosse, het Cerespark en de groene Weerlaan bij elkaar komen is het cruciale punt om de gehele parkstructuur van Meer en Dorp aan elkaar te verbinden. Maar dit is geen eenvoudige locatie. Met name vanwege de stevige verkeersfunctie van de Weerlaan is een ontspannen en conflictvrije oversteeek schier onmogelijk. De aansluiting met de Valckslootlaan ligt hier ook en de waterpartij en woningbouw aan de oostzijde van de Weerlaan zijn niet gericht op dit punt. Dat maakt dat er ruimtelijk en functioneel weinig goede aanknopingspunten zijn om een eenvoudige schakel te vormen. Iets ten zuiden van dit punt ligt op dit moment het schoolgebouw van de Smurfenbos. Dit gebouw gaat gesloopt worden en dat biedt nieuwe perspectieven voor een ruimtelijke verbinding.

De oversteeek van Vossepark naar de zijde van het Cerespark is op dit moment bescheiden en nauwelijks merkbaar, maar wel logisch en overzichtelijk. De oversteeek gaat in twee stappen met een vluchtheuvel in het midden. De route aan de oostzijde volgt de Meerlaan tot de afslag bij de Limburg Van Stirumlaan.

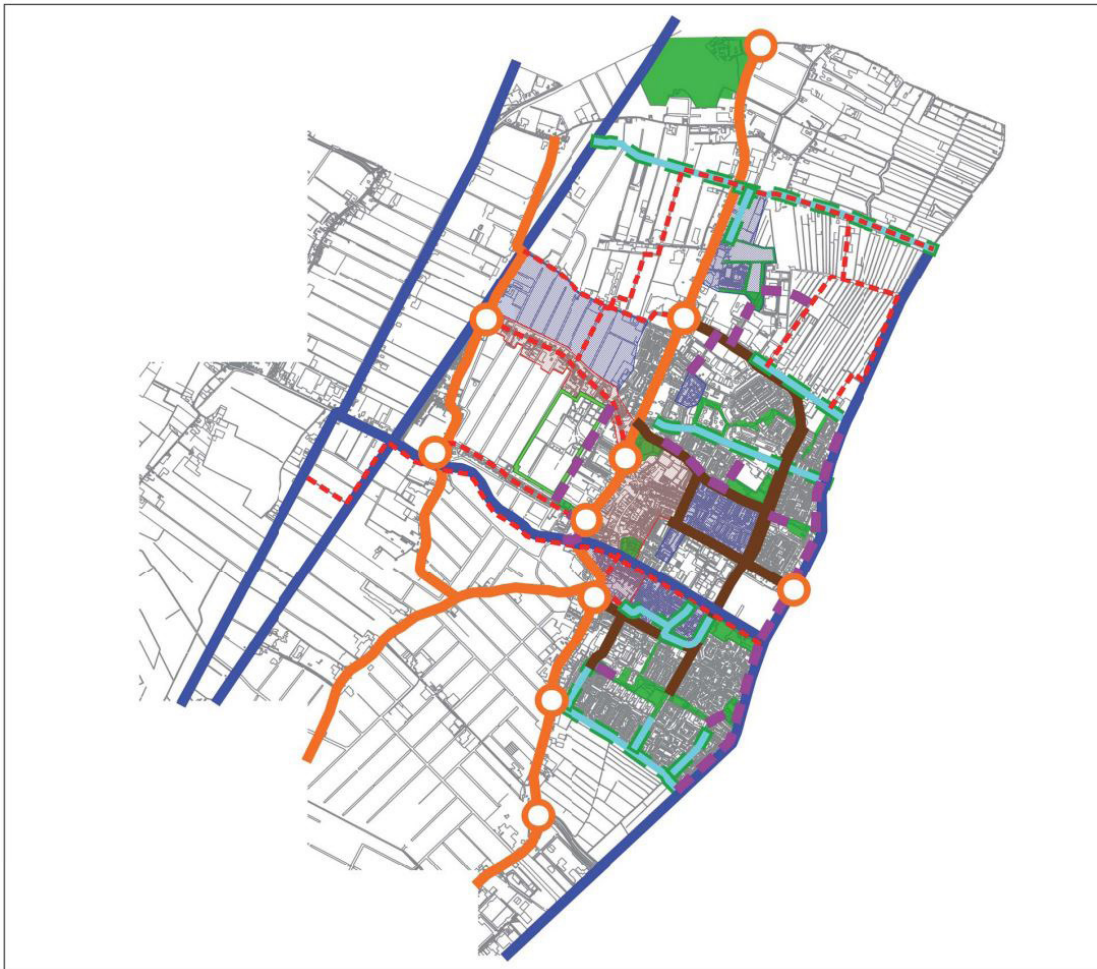
VERBINDEN EN ONTHARDEN:

Deze schakel is een cruciale plek voor het verbinden van Park de Vosse en het Cerespark.

impressie om met bruggen de eenheid tussen Cerespark en Vossepark voelbaar te maken

- Legenda**
- Entrees
  - Structuurkaart**
  - Ecologische verbindingzone
  - Groenblauw lint
  - Lokale groenstructuur
  - Regionale groenstructuur
  - Recreatief aandachtsgebied
  - Wensverbindingen
  - Zoeklocatie parken/groene zones
  - Zoek/aandachtsgebied waardevolle bomen
  - Park
  - Sportpark
  - Ondergrond

Groenbeleidsplan Gemeente Hillegom

Thema kaart: Groenstructuur en wensen

Opdrachtgever: Gemeente Hillegom
Referentienummer: 136036
Datum: 19 februari 2015
Schaal: 1:20000
Formaat: A3

- Legenda**
- Maatregelen**
- Bomen aanplanten
  - Bomen groeiplaats verbeteren
  - Bomen vervangen
  - Hagen aanplanten
  - Hagen bijplanten
  - Bermen ecologisch
  - Heesters bijplanten
  - Heesters vervangen
  - Oevers ecologisch
  - Recreatieve mogelijkheden verbeteren
  - Situatie handhaven
  - Ondergrond

Groenbeleidsplan Gemeente Hillegom

Thema kaart: Maatregelen

Opdrachtgever: Gemeente Hillegom
Referentienummer: 136036
Datum: 19 februari 2015
Schaal: 1:20000
Formaat: A3

GROENBELEIDSPLAN

DEEL A - VISIE EN BELEID

(2013-2024)

RELEVANTE EISEN VOLGEND UIT DE GROENBELEIDSVISIE

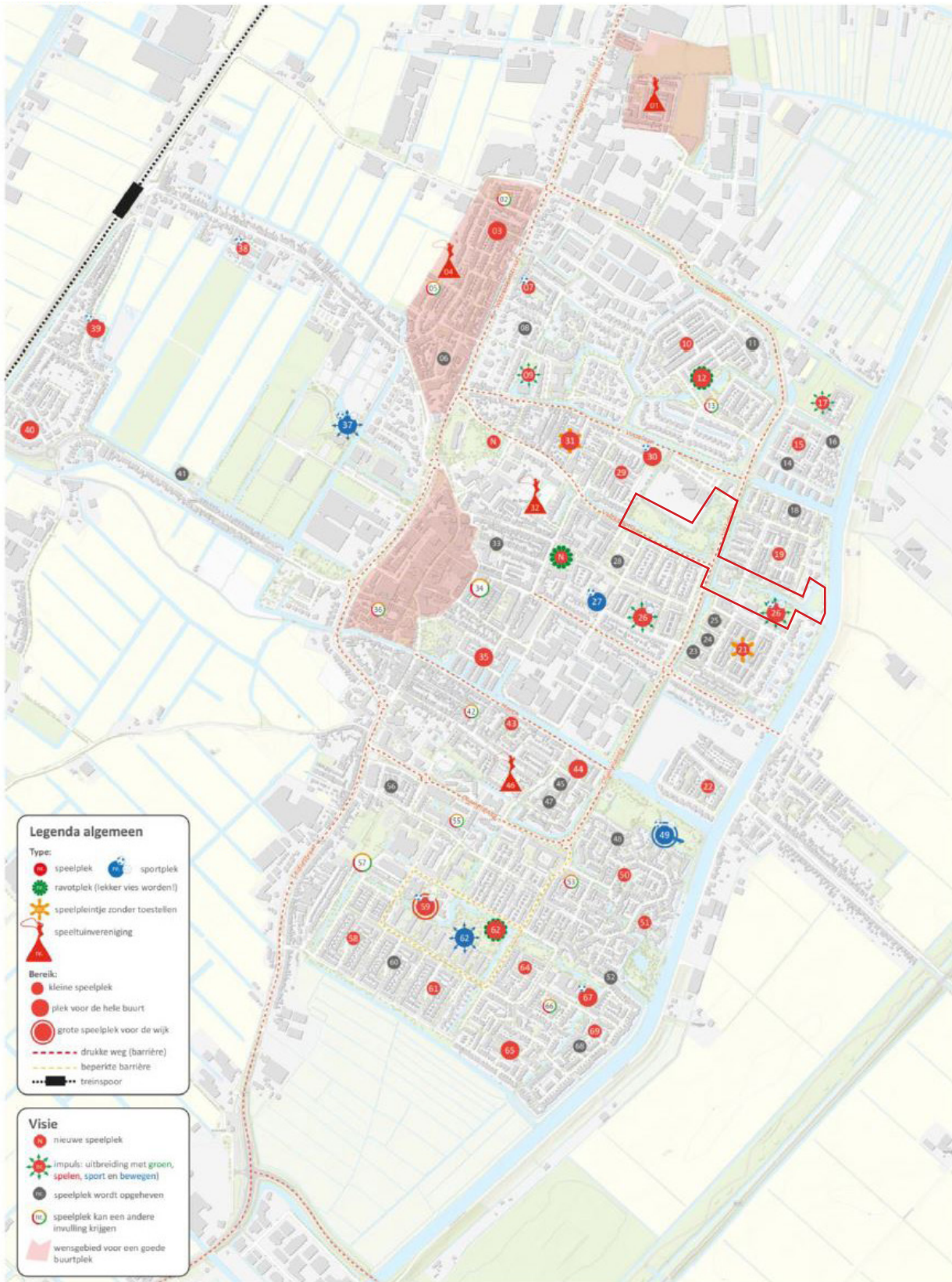
- Het vrij sobere groen van gras en bomen wordt omgevormd naar kleurrijk groen met veel bloeiende soorten bollen, bomen heesters en vaste planten. Zo wordt draagkracht voor groen gecreëerd en een zo volledige mogelijke bloeihoogte gewaarborgd.
- Het park wordt omgevormd van kijkgroen naar gebruiksgroen. Door een hoogwaardige inrichting met groen, meubilair en andere faciliteiten, is het groen optimaal bruikbaar en beleefbaar.
- Bestaande doorgaande groenstructuren, zoals oevers, lanen en bermen worden gewaarborgd. Waar mogelijk worden deze structuren versterkt en verbonden.
- (Waardevol) groen wordt zo veel mogelijk behouden. Dat geldt zowel voor bomen als heesters, andere flora en fauna. Een inventarisatie van de ecologische en cultuurhistorische waarde van specifieke groenelementen helpt bij ontwerpafwegingen.
- Groen wordt in principe behouden, waar dat niet mogelijk is wordt verplant en waar dat niet mogelijk is wordt gecompenseerd.
- Het openbare groenareaal na de ontwikkeling moet minimaal even groot zijn als het groenareaal daarvoor. Gezien de zeer groene uitgangspositie van de parken zit dit hem vooral in de hoeveelheden verharding in de openbare ruimte, maar vooral ook in het bebouwd oppervlakte in de nieuwe woningbouwontwikkelingen ten opzichte van de voorgaande situatie.
- Het groen wordt waar mogelijk ontsnippert. Grote aaneengesloten groen- en gebruiksvakken maken beheer gemakkelijker en goedkoper, en robuuster in ecologische zin.
- Elke plant in het gekozen sortiment heeft een meerwaarde voor het systeem.
- Flauwe oevers worden waar mogelijk en toepasselijk volgens de principes van ecologische bermen aangelegd.
- Nieuwe beplanting wordt aangelegd volgens de geldige maatvoerings eisen zoals genoemd het groenbeleid.

RELEVANTE EISEN VOLGEND UIT DE GROENSTRUCTUUR

- De twee parken worden ontsnippert, zowel in ecologische als recreatieve zin. Dit is met name van belang bij de Meerlaan en de van der Duyn van Maasdamlaan. Zo vormen ze samen een belangrijke ecologische groenblauwe oost-west verbinding die tussen het centrum en het buitengebied.
- De ecologisch-recreatieve verbinding tussen de twee dijkdelen op de Oostelijke kop van het projectgebied wordt versterkt.
- De ecologisch-recreatieve groen-blauwverbinding tussen de vosselaan en het westelijke deel van Park de Vosse wordt versterkt.

RELEVANTE EISEN VOLGEND UIT DE QUICKSCAN ECOLOGIE

- Het onderhoud van het openbaar groen is ondergebracht bij Meerlanden en de kwaliteit van het werk wordt periodiek gemonitord.
- Plantgemeenschappen worden in zo natuurlijk mogelijke omstandigheden aangeplant, dat heeft een vermindering van de benodigd onderhoud tot gevolg.
- Het is mogelijk dat bewoners een deel van het onderhoud van het park over te nemen, mits deze aan de voorwaarden kunnen voldoen die de gemeente hieraan stelt.

De visiekaart uit het Uitvoeringsprogramma spelen en sporten buitenruimte 2020, met daarin het projectgebied weergegeven met een rode lijn. Het projectgebied bevat een barrière in de vorm van de Weerlaan, het Cerespark bevat een buurtplek die is aangemerkt als impulslocatie. In Park de Vosse zijn geen nieuwe speellocaties voorzien, maar de nieuwe locatie van de school is nog niet aangemerkt in deze visiekaart.

SPELEN EN SPORTEN

UITVOERINGSPROGRAMMA SPELEN EN SPORTEN BUITENRUIMTE (2020)

HET PROJECTGEBIED ALS GEHEEL.

Een belangrijke factor in het stimuleren van beweging en spel zijn zichtbare en kwalitatieve wandel-, loop- en fietsroutes door het gebied. Het ontwikkelen van goede routes voor langzaam verkeer is daarom een belangrijke eis voor de hele ontwikkeling. Het projectgebied bevat een barrière voor kinderen in de vorm van de Weerlaan. Hierdoor maken het huidige Cerespark en het huidige Vossepark onderdeel uit van twee aparte deelgebieden met betrekking tot formele speelvoorzieningen in het Uitvoeringsprogramma spelen en sporten buitenruimte 2020.

BUURTPLEK VOORMALIG CERESPAK.

De speelplek in het Cerespark vervult een buurtfunctie en is aangemerkt als impulslocatie. Dit houdt in dat er een aanvulling gedaan wordt op het bestaande speelaanbod met groen, spelen, sport en beweging. Huidige speelelementen worden zo veel mogelijk behouden of verplaatst en aangevuld. Hierbij is ook aandacht voor mensen met diverse beperkingen. De richtlijnen van de Inspiratiebundel - Aan de slag met samen spelen dienen hier als uitgangspunt.

Met betrekking tot het sportaanbod worden fitness- en calisthenicstoestellen specifiek in de beleidsdocumenten genoemd als goede aanvulling op het sport- en speelaanbod.

Honden zijn niet toegestaan op speelplekken, en mogen alleen loslopen op de daarvoor aangemerkte gebieden. Binnen het projectgebied bevindt zich momenteel een hondenlosloopgebied op de Dijk langs de Ringvaart tussen Hillegommerbrug en gemaal en van gemaal tot Vosselaan, inclusief het veld ter hoogte van de Schaazmanlaan. Hier ontstaan vooralsnog dus geen conflicten.

SPELEN VOORMALIG VOSSEPAK

Er worden geen formele speelvoorzieningen toegevoegd aan de kant van het huidige Vossepark. In de bestaande woonwijk zijn voldoende speelplaatsen aanwezig. Eventuele alternatieve speelwijzen kunnen overwogen worden of het terrein van IKC Vossepark kan gebruikt worden.

INKOOP, ONDERHOUD EN KWALITEIT

Speel- en sportplekken voldoen aan de regels van het "Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen" (WAS). De gemeente is verantwoordelijk voor beheer en onderhoud van en aansprakelijk voor gebruik van in de openbare ruimte geplaatste speel- en sporttoestellen. Speelvoorzieningen dienen minimaal 15 jaar mee te gaan.

Leeftijd	Speeluitdaging	Inrichting formele speelruimte
0 t/m 4 jaar	ontdekken en exploreren van ruimtes, materialen en vaardigheden; rollenspel en fantasiespel	kleine, gemakkelijke toegankelijke speeltoestellen; zand en water; kleurgebruik; beschutting en zitmogelijkheden voor ouders/begeleiders
5 t/m 9 jaar	samenspel, regelspel en balspelen gevarieerder en wilder bewegingsspel ontdekking en grensverlegging	toestellen die samenspel stimuleren; klimmen, schommelen; hogere glijbanen; open en besloten ruimtes, verhard en onverhard
10 t/m 14 jaar	samenspel, ontmoeting, creatie en sport competitiever, opzoeken risico's en onderzoekend spelgedrag, minder regelspel	trapveldje en andere sportplekken; fysiek uitdagende toestellen, minder gedefinieerd om zelf spel te ontwikkelen; natuurlijke, avontuurlijke inrichting om vorm te geven aan de speelruimte
15 t/m 19 jaar	ontmoeting en sport, uitrusten en chillen; vrijetijdsbesteding met sterke sociale waarde; fysieke grensverlegging	voetbalveld, skatepark, basketbalveld, fietscross, freerunning, bootcamp, al dan niet in combinatie met ontmoetingsplek

Het onderscheid in wensen voor de verschillende leeftijdsgroepen uit het Uitvoeringsprogramma spelen en sporten buitenruimte 2020.

Afbeelding 2: Elementen, die behouden dienen te blijven om de functionaliteit van het foerageergebied en de donkere vliegverbinding te kunnen waarborgen.

Afbeelding 3: Biodiversiteitsadvies Vossepark, Smurfenbos, Leerwinkel en Cerespark.

Aanbevelingen uit het document Biodiversiteitsadvies

BIODIVERSITEIT & ECOLOGIE

BIODIVERSITEITSADVIES EN ECOLOGISCHE QUICKSCAN

(2021)

Er zijn twee documenten over biodiversiteit, beide uitgevoerd door VanderHelm. Dit zijn de Ecologische QuickScan en het Biodiversiteitsadvies.

De Ecologische QuickScan geeft een overzicht van wat zich momenteel in het park bevindt en of er tekenen zijn van beschermde soorten die vallen onder de Natuurbeschermingswet. Dit document bevat ook korte aanbevelingen over biodiversiteit. Door het projectgebied op te delen in 3 deelgebieden, beoordeelt het quickscan-document of er tekenen zijn van de aanwezigheid van soorten en mogelijke benaderingen om die soort te beschermen. Het geeft ook aan of er specifieke regelgeving bestaat rond de bescherming van die soort en de stappen die moeten worden genomen als dat het geval is.

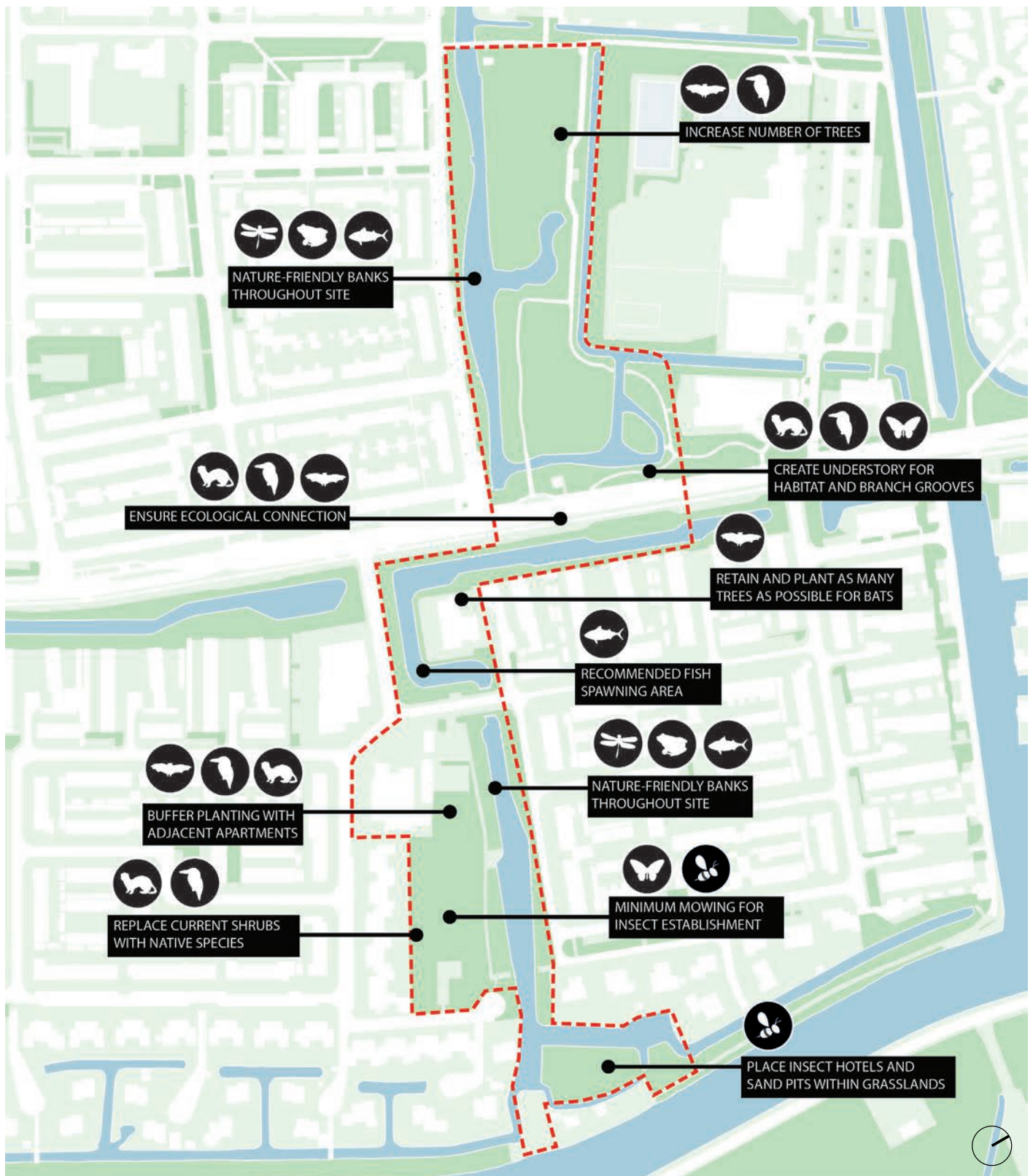
Het Biodiversiteitsadvies duikt in de huidige flora en fauna die ter plekke wordt geïdentificeerd, verdeelt het gebied in verschillende habitatzones en doet aanbevelingen over beheer, habitat en verhoogde biodiversiteit. Het schetst ook de soorten die momenteel op de Rode Lijst aanwezig zijn, evenals de soorten die in ons gebied kunnen gedijen als de juiste habitat wordt geboden. In het document zijn zeven fysieke maatregelen uitgewerkt waarmee rekening gehouden kan worden bij de herinrichting van het park.

De aanbevelingen uit beide documenten zijn samengevat in de volgende diagrammen op de volgende pagina's.

Vragen:

Er rijzen vragen over het vermogen om de aanwezigheid van specifieke, beschermde soorten te beoordelen vanwege het onvermogen om nestplaatsen door de bladeren van de bomen te zien. Er wordt ook gesuggereerd dat verder onderzoek nodig is om de aanwezigheid van specifieke vleermuissoorten vast te stellen, want als hun verblijfplaats in een boom wordt geïdentificeerd, kan die boom mogelijk niet gekapt worden. Deze informatie is nodig om het ontwerp zo goed mogelijk vorm te geven en om de specifieke beperkingen te begrijpen als dit het geval is.

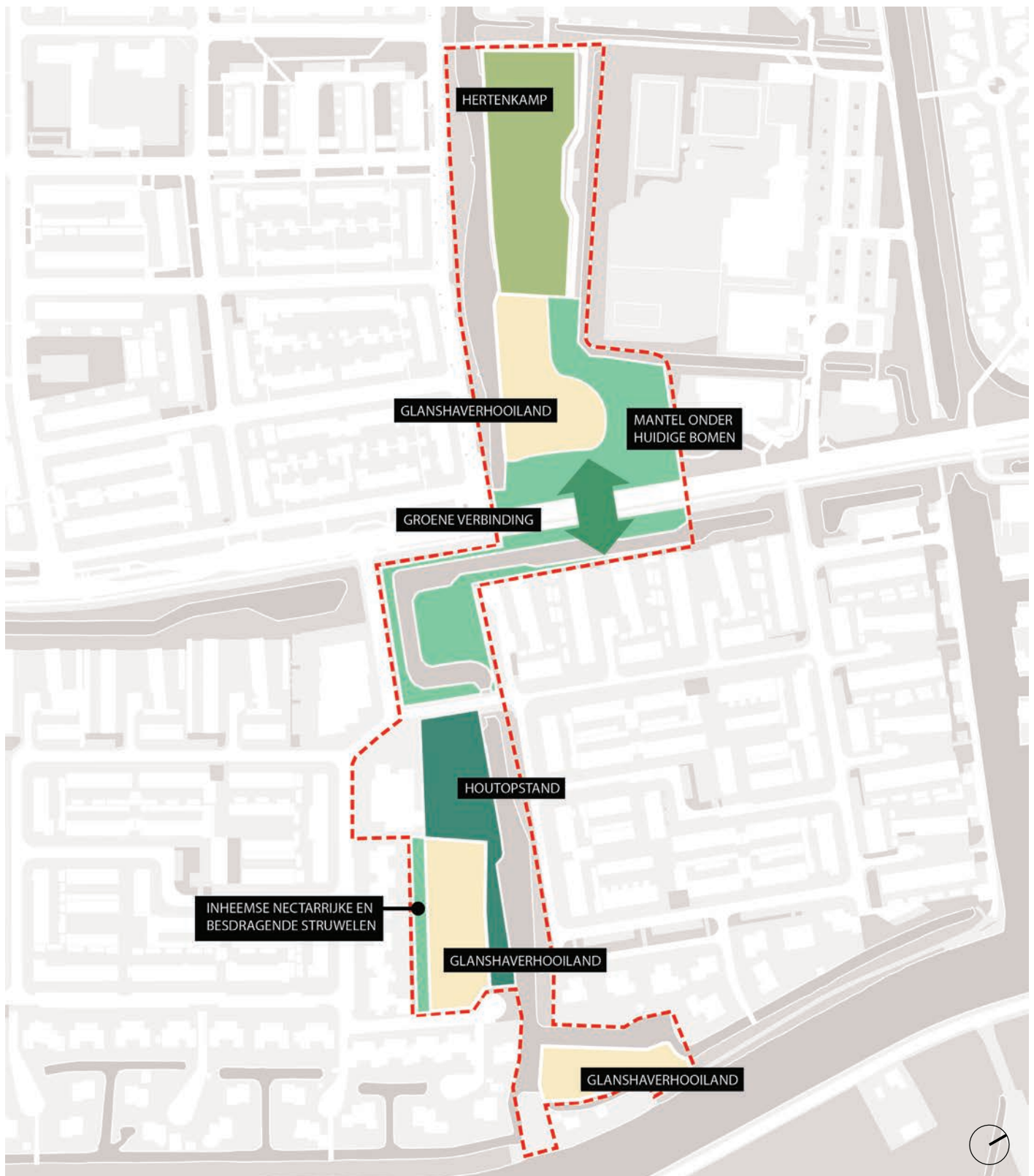

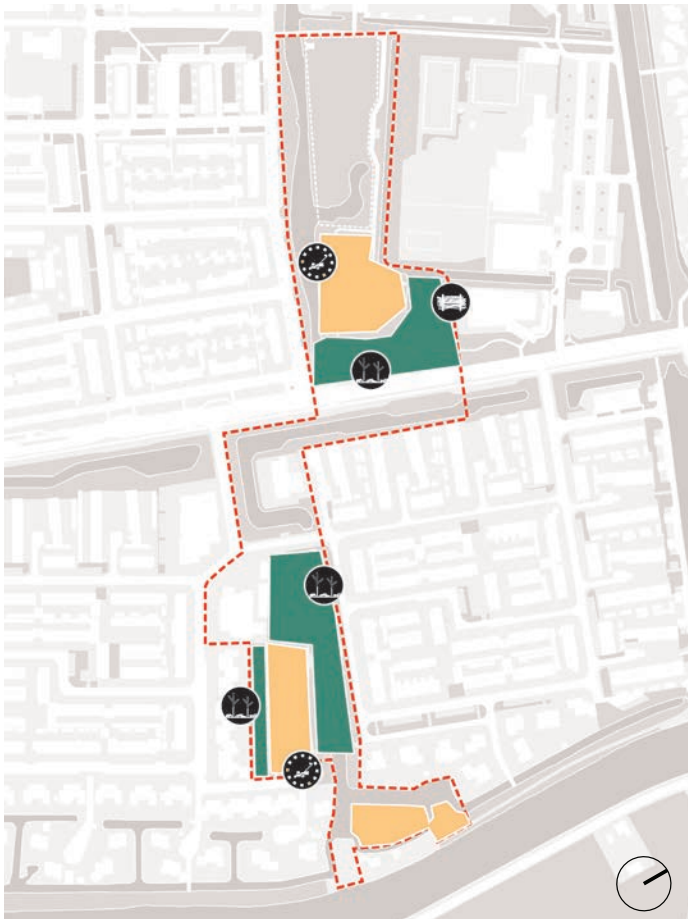
De aanbevelingen uit het biodiversiteits- en ecologierapport zijn onderverdeeld in gebieden en beschrijven per aanbeveling de specifieke doelsorten.

	BATS		AMPHIBIANS
	BIRDS		DRAGONFLIES
	MAMMALS		INSECTS
	FISH		BEES

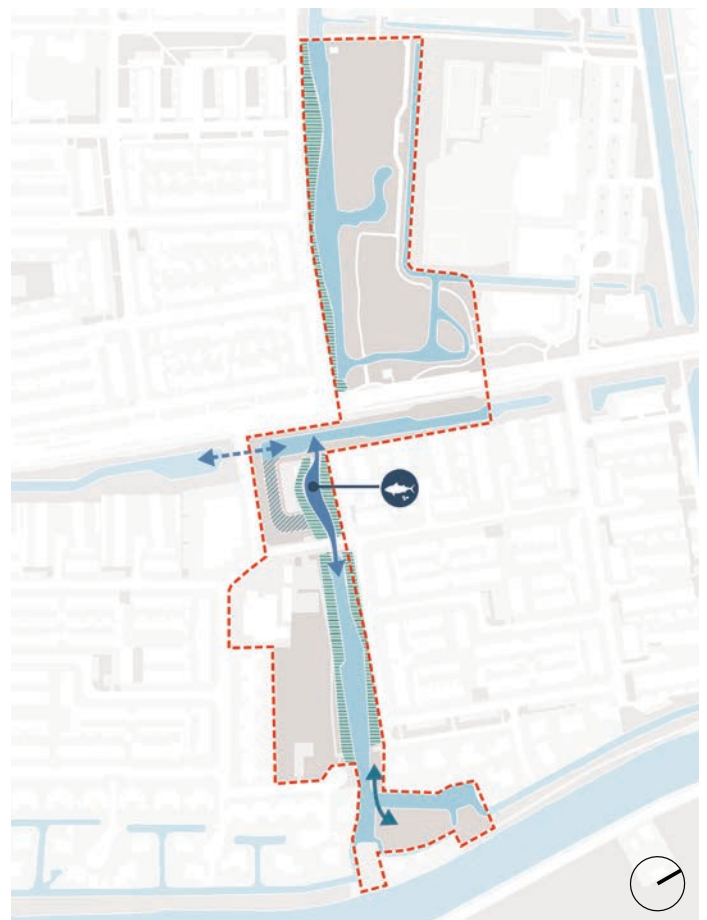

Uit het Biodiversiteitsadvies zijn vijf verschillende landschapsgebieden geïdentificeerd. Voor elk specifiek gebied wordt een overeenkomstige reeks plantensoorten aanbevolen om de biodiversiteit te vergroten en doelsoorten aan te trekken/te behouden. Deze soortenlijst staat vermeld in het document Biodiversiteitsadvies.

Zowel uit het Biodiversiteitsadvies als uit het rapport Ecologische QuickScan zijn specifieke aanbevelingen voor onderhoud beschreven. Deze aanbevelingen kunnen worden opgesplitst in gebieden die gericht zijn op boomonderhoud en gazononderhoud. Voor het boomonderhoud worden twee suggesties gedaan: alle gesnoeiide takken ter plekke houden en takrillen maken voor kleine zoogdieren en insecten. Er wordt voorgesteld om het gazon twee keer per jaar te onderhouden, met strategisch maaien om de winterslaap en de vestiging van insecten in de beplanting mogelijk te maken. In het Ecologische QuickScan rapport wordt een zeer specifieke mix van vaste planten/ kruiden voorgesteld om de biodiversiteit verder te vergroten. De oostelijke weide in het Cerespark kent momenteel een hoge biodiversiteit en deze moet met het nieuwe ontwerp behouden blijven en/ of zelfs toenemen. In het diagram hierboven worden deze aanbevelingen ruimtelijk opgesplitst.

Er worden verschillende aanbevelingen gedaan om de biodiversiteit te verbeteren en de habitat binnen de waterwegen te vergroten, waaronder het aanleggen van natuurvriendelijke oevers, het vergroten van de helling, het mogelijk maken dat meer soorten zich vestigen en de randen gebruiken om vissen te laten paaien. Ook zijn er kansen om sommige waterverbindingen te verbeteren.

STAKEHOLDERS

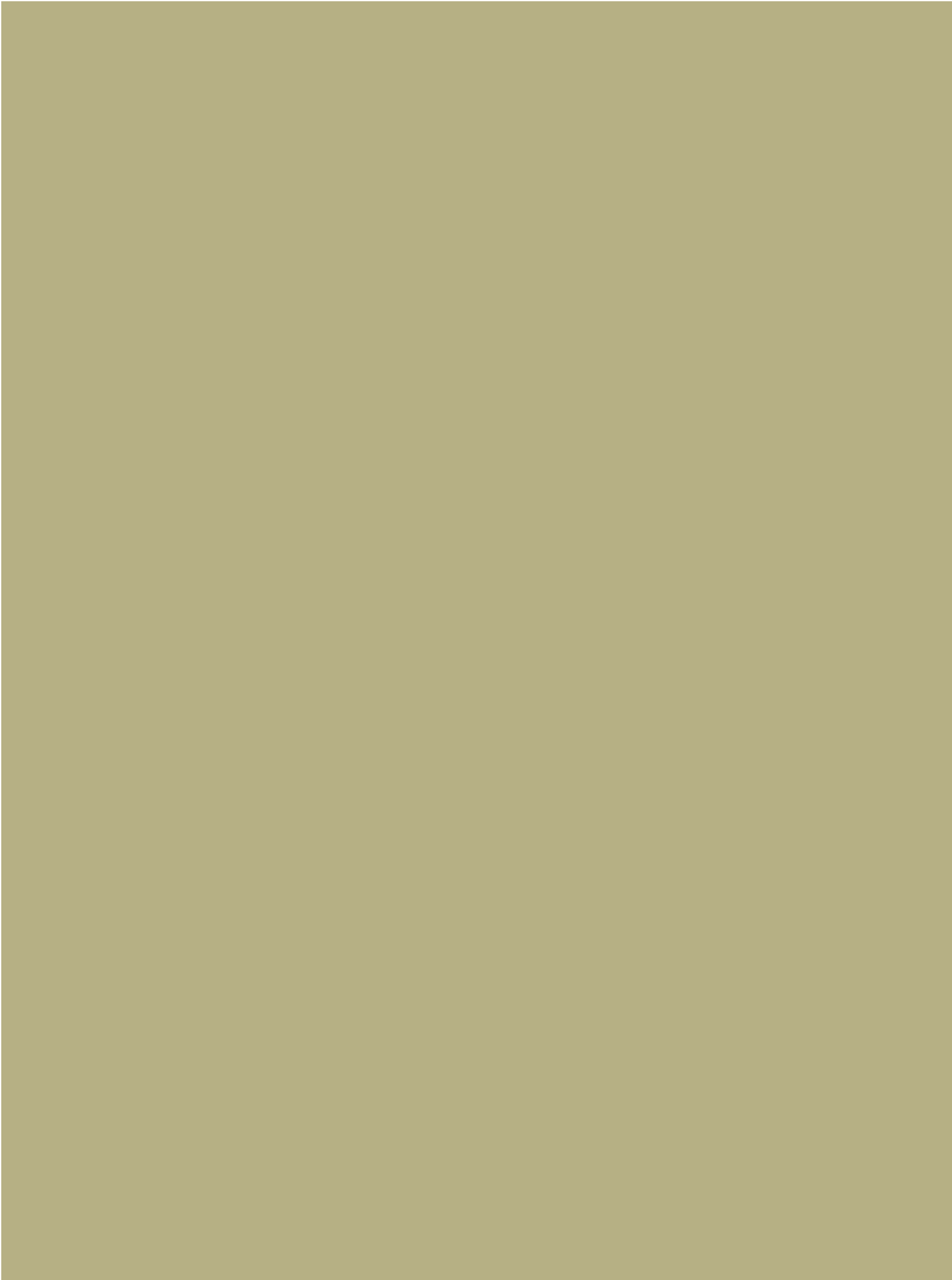
PARTICIPATIE TBV INPASSING APPARTEMENTEN CERESPARK

(SEPTEMBER 2022)

Resultaten vanuit inloopavond 21 september 2022:

1	cerespark	behoud de ruimte voor recreatie zoals speeltoestellen voor jongen jeugd (5-6) en groen voor jeugd van 6-12 jaar
2	cerespark	geen waterberging ten koste van speelgroen
3	cerespark	voorkomen dat parkkarakter verloren gaat, laat het geen plantsoen worden
4	cerespark	geen water en bruggetjes. Functioneel houden
5	cerespark	visgelegenheid
6	cerespark	bomen behouden
7	cerespark	speeltoestellen behouden
8	cerespark	kinderspeeltuin
9	cerespark	sporttoestellen
10	cerespark	aanleg tiny forest
11	cerespark	geen verharde speel of sportvoorzieningen, onverhard is prima
12	cerespark	Voldoende afvalbakken
13	cerespark	doelen voor voetballen terugplaatsen
14	cerespark	geen bankjes of picknicksets. Dan komen de hangjongeren terug (lekker makkelijk om te dealen enz.)
15	cerespark	voor versterking biodiversiteit/ecologie: veilige dierenoversteek
16	cerespark	let op verbinding 5+4 <-> 3 voetganger vriendelijk (Weerlaan-Vossepad oversteek)
17	cerespark	graag aandacht voor aanzuigende werking hangjongeren
18	ringvaartdijk	graag voetpad op de dijk door laten lopen
19	park de Vosse	hertenkamp graag behouden
20	ringvaartdijk	verbinding d.m.v. brug met de dijk aan de ringvaart t.h.v. grasveld zodat er vanaf de woonboten een grotere ronde langs de dijk gelopen kan worden
21	cerespark	stepbaan met voldoende bankjes eronheen. Eventueel met buurtsportcoach activiteiten organiseren
22	cerespark	voetbal/basketbaan veld zoals in het park Elsbroek
23	cerespark	sport/beweegparcours cq. Apparaten zoals park Elsbroek

PLANGEBIED

HISTORIE PLANGEBIED

ONSTAAN VAN HET PLANGEBIED EN KENMERKEN

HISTORIE VAN HET LANDSCHAP

HISTORISCH HILLEGOM

Hillegom bevindt zich op een oude duinrug. Van hieruit leidde ontginningen tot het in cultuur brengen van de omliggende gronden. Deze ontginning wordt op het oosten begrensd door het Haarlemmermeer. Het dorp had uitzicht op de eilanden met de naam 'de Vennip'. Hier haalt de reeds in cultuur gebrachte polder haar naam vandaan, evenals het later gestichte dorp 'Nieuw-Vennep'

OMSTREEKS 1850

Het Haarlemmermeer wordt droog gelegd volgens een rigide verkaveling. De Venniperpolder, onder zeeniveau maar nog steeds beduidend hoger gelegen dan de bodem van het meer als gevolg van de onderliggende oudere duinrug, kijkt niet langer uit over het Haarlemmermeer, maar over de gloednieuwe ontginning, welke wordt begrensd door de ringvaart van de Haarlemmermeerpolder.

EIND 19E EEUW

De (inmiddels) Venniperpolder en het oude centrum zijn verbonden door een zwierig parkstelsel met vloeiende vormtaal. De Molen op de kop van de valksloot (de centrale waterverbinding in het projectgebied) vervult een centrale rol in de ontwatering. Boerderijen die op de gronden van de haarlemmermeerpolder vestigen bevinden zich langs de ringvaart, dicht bij de historische dorpen.

NA-OORLOGS HILLEGOM

Na-oorlogs Hillegom breidt snel uit. Het zwierige park verdwijnt maar de groenblauwe connectie langs de valksloot blijft. De Noord-zuid verkaveling van de Venniperpolder is hier goed leesbaar. De hoogtes op de kaart geven inzicht in het substantiële hoogteverschil tussen de oude zandrugzone en het Haarlemmermeer. Er is hiërarchie tussen de valksloot en de polderslootjes leesbaar.

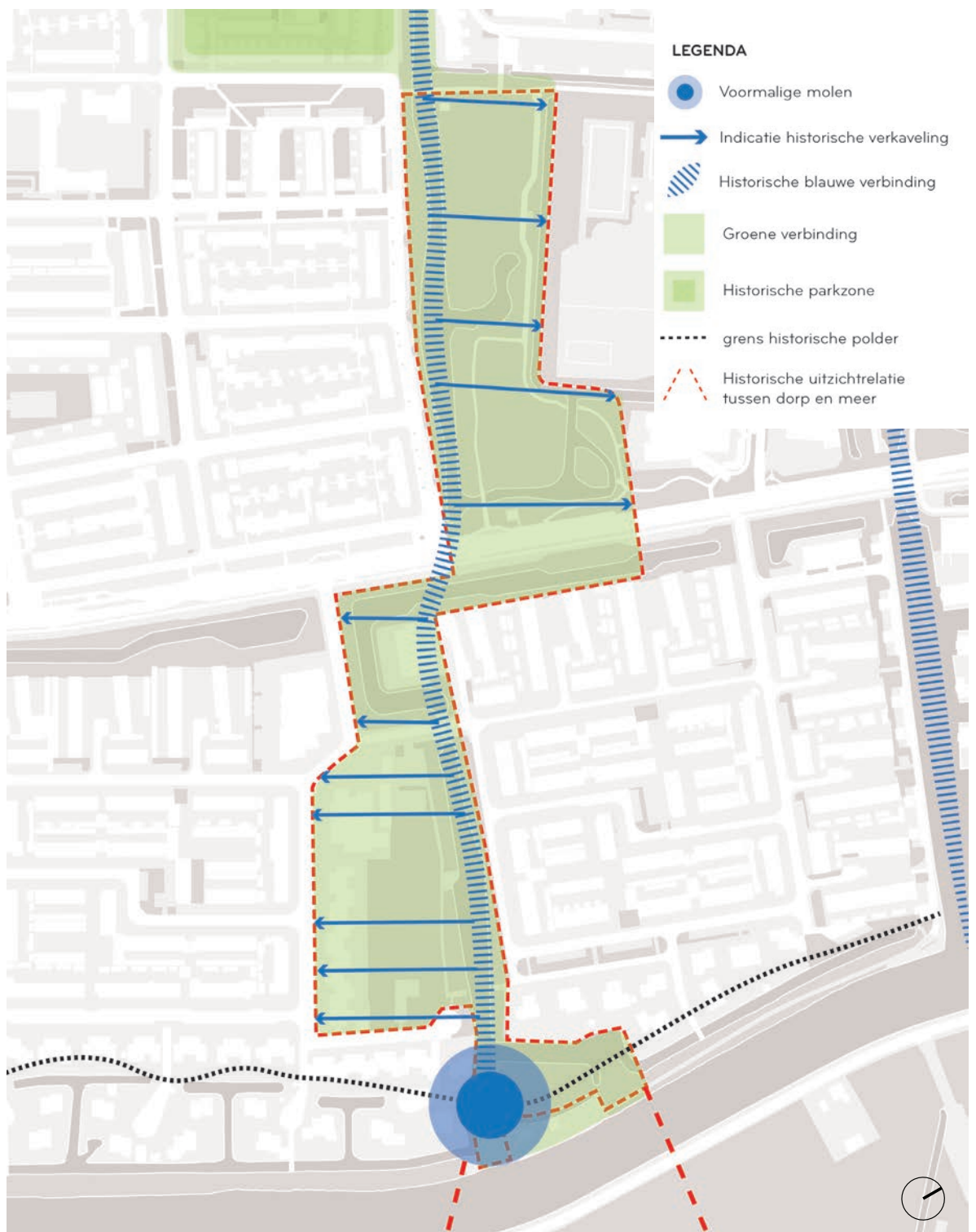
HEDENDAAGS HILLEGOM

Hillegom verdicht verder. Het doorlopende karakter van de valksloot verdwijnt door de ontwikkelingen en de komst van de Weerlaan. Ook de verkaveling is nog lastig te onderscheiden. De oude molen is verdwenen, maar de locatie is nog goed zichtbaar in het landschap.

bron: topotijdreis

Vanuit historisch oogpunt zijn de volgende structuren en elementen interessant voor mogelijke verdere uitwerking:

- De groen-blauwe verbinding tussen dorp en de Haarlemmermeerpolder van park tot polder.
- De kavelstructuur van de Venniperpolder, de oude molen en de uitzichtrelatie met het ommeland.
- De toponiemen Venniperpolder, Venneperpolder en Valcksloot
- De rafelrand tussen de historische grens van de Venniperpolder en de ringvaart.

GROEN-BLAUW NETWERK

SAMENVATTING OP SCHAAL PROVINCIE

GROEN EN BLAUW NETWERK - PROVINCIESCHAAL

Op grootschalig niveau is het groene netwerk opvallend aanwezig, met dichte groene gebieden die proberen aansluiting te vinden bij de groene zones van de Amsterdamse Waterleidingduinen. Het De Drie Merenwegpark, samen met andere groene gebieden eromheen, evenals Park Nieuw Vennepe, Park 21, Spaarnwoude Park en De Groene Weelde, vormen een robuuste groene verbinding evenwijdig aan de Amsterdamse Waterleidingduinen. Hoewel er al een dwarsverbinding van oost naar west is ten noorden van Hillegom, zouden extra dwarsverbindingen zowel het groene netwerk als de ecologie van het gebied ten goede komen. Op de kaart hierboven worden drie potentiële groene verbindingen geïdentificeerd tussen de twee parallelle groene structuren, waarbij één ervan door het projectgebied loopt. Dit illustreert het grote potentieel van het gebied om niet alleen van waarde te zijn als groene ruimte voor mensen, maar ook voor de ecologie.

Net als eerder genoemd, valt het blauwe netwerk op grotere schaal op. Drie hoofdkanalen lopen van noordoost naar zuidwest en verbinden grotere watergebieden zoals Zweiland en Westeinderplassen of grotere steden zoals Haarlem en Leiden. Hoewel er al enkele kleine kanalen beginnen bij de Ringvaart, vormen ze meestal versnipperde en losgekoppelde delen die nergens naartoe leiden. Dankzij de solide basis van de waterstructuur kunnen we kansen identificeren voor nieuwe verbindingen die kleinere lussen vormen en aanzienlijk bijdragen aan het grotere blauwe netwerk. Het verdient extra aandacht om zachte en ecologische waterkanten langs de waterwegen te ontwikkelen, wat de biodiversiteit bevordert en de algehele ervaring verbetert.

GROEN-BLAUW NETWERK

SAMENVATTING OP SCHAAL WIJK

GROEN EN BLAUW NETWERK - WIJKSCHAAL

Op buurtniveau zijn enkele waardevolle groene structuren te vinden. Echter ontbreken soms de verbindingen tussen deze structuren en de belangrijke groene ruimtes in het gebied.

Het groene netwerk op deze schaal zou profiteren van enkele robuuste en gezonde groene ruimtes, evenals enkele sterke groene structuren langs de infrastructuur.

De twee parken kunnen fungeren als stepping stones naar het groene netwerk in het grotere geheel. Samen met de potentiële groene structuur langs de Prinses Irenelaan, Valckslootlaan en Aalberseaan, tonen de parken aanzienlijk potentieel om het bestaande groene netwerk te ondersteunen en de groene kwaliteiten uit te breiden naar de Ringvaart en zelfs verder, richting het Drie Merenweg Park.

Het open water langs de infrastructuur is een veelvoorkomend kenmerk in steden die zijn gebouwd op voormalige polderlandschappen. Dit heeft zeker voordelen voor het gebied op het gebied van toekomstbestendige maatregelen en ecologische aspecten. Bovendien bieden zowel Park de Vosse als Cerespark ruimte voor water met een hoge ecologische waarde, naast de historische waarde. Het op de juiste manier verbinden van de twee parken met de belangrijkste ecologische corridor van de Ringvaart zou het ecosysteem versterken en de kwaliteiten van het open landschap in het hart van Hillegom versterken.

SWOT ANALYSE

EERSTE BEVINGINGEN OVER STERKTES & ZWAKTES PLANGEBIED

STERKES:

1. Bestaande Groene Basis: Alle parken bieden een uitgestrekte ruimte voor diverse recreatieve activiteiten en ontspanning, wat tevens dient als een solide basis voor het verbeteren van het groene landschap en het bevorderen van een gezonde omgeving.
2. Waardevolle natuurlijke elementen: Deze parken profiteren van natuurlijke elementen, zoals grote bomen, waterpartijen en beken, die bijdragen aan hun esthetische aantrekkingskracht en biodiversiteit.
3. Connectiviteit: De nabijheid van een Geïntegreerd Kind Centrum (IKC), openbare sportvoorzieningen en schoolroutes biedt mogelijkheden voor verbinding en gemeenschapsinteractie.
4. Bestaande Kenmerken: de parken herbergen enkele bestaande aantrekkelijke kenmerken, zoals het hertenhuisje en het prieeltje in Park de Vosse, het brugelement aan de Van der Duyn van Maasdamlaan en de leesbaarheid van de voormalige molenlocatie.

ZWAKTES:

1. Onduidelijk Karakter: Sommige parkgebieden missen een goed gedefinieerd karakter of vertonen ongelijke onderhoudsniveaus, wat hun algehele aantrekkingskracht kan beïnvloeden.
2. Onbenutte open ruimtes met beperkte groenkwaliteit en een niet-uitnodigende uitstraling creëren een weinig gastvrije omgeving in het hart van de buurt.
3. De huidige parkgrenzen fungeren eerder als barrières dan als uitnodigende plekken om het park te ervaren, waardoor de mensen soms rond de parken blijven.
4. Beperkte Interactieve Elementen: De parken behoeven meer interactieve en boeiende elementen, met name voor kinderen.
5. Versnipperde Ruimtes: De verschillende wegenstructuren en bouwwerken door de parkzone maken dat de twee parken in de huidige situatie als aparte elementen worden ervaren. Zelfs intern voelen de parken opgedeeld in zones, bijvoorbeeld langs het afgesloten hertenkamp.

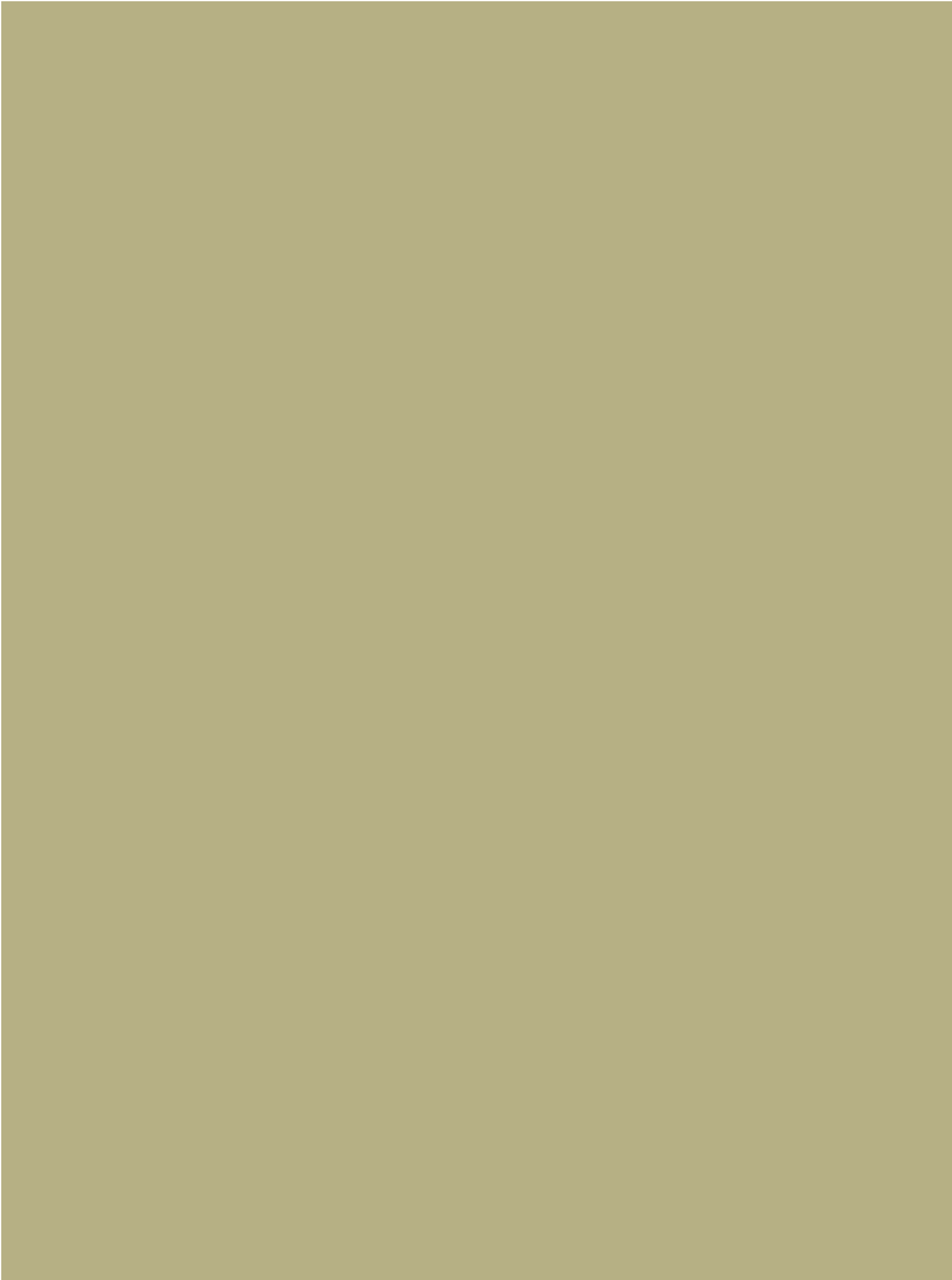
KANSEN:

1. Groen Network: Het verbinden van deze parken kan een uitgebreid groen netwerk in het gebied creëren, wat recreatie en de groenervaring in Hillegom bevordert.
2. Duurzaam Ontwerp: Het project kan duurzame ontwerpprincipes omarmen, zoals duurzame beplanting, regentuinen en groene infrastructuur voor waterbeheer.
3. Recreatief Network: Het verbinden van de parken door middel van een recreatief netwerk met bijvoorbeeld natuurlijke speelruimtes, heuvels en aantrekkelijke verblijfsplekken op te nemen, nodigt uit tot gebruik en toe-eigening door buurtbewoners.
4. Leefgebieden voor fauna: De herontwikkeling kan leefgebieden voor fauna bevorderen, zoals broedplaatsen voor vogels en visvriendelijke wateren, wat bijdraagt aan de lokale biodiversiteit.
5. Verbeterde Connectiviteit: Het versterken van de verbindingen, met name voor voetgangers en fietsers, bevordert fysieke activiteit en interactie in de gemeenschap.
6. Betrokkenheid van de Gemeenschap: Maak gebruik van het ontwerp- en participatieproces om de betrokkenheid van de gemeenschap te vergroten en georganiseerde activiteiten in de parken te bevorderen, onder andere in relatie tot schoolroutes en de nabijheid van een IKC.
7. Aantrekkelijke Kenmerken: Bestaande aantrekkelijke en historische kenmerken, zoals het hertenhuisje en de waterpartijen kunnen op een meer leesbare interactieve manier worden omlijst.

BEDREIGINGEN:

1. Projectknelpunten: Drie knelpunten in het gebied (de Weerlaan-oversteek, de Van der Duyn van Maasdamlaan en de smalle groene strook tussen de Schaepmanlaan en Colijnlaan) vereisen extra aandacht.
2. Nieuwbouwappartementen in de buurt van een van de belangrijkste knelpunten van het project (de Weerlaan-oversteek) kunnen uitdagingen opleveren voor groenverbindingen en het ecologische netwerk
3. Habitatverstoring: Transformatie-inspanningen moeten rekening houden met de potentiële verstoring van bestaande habitats tijdens bouw en herontwikkeling.

PROGRAMMA VAN EISEN
&
SPECIFIEKE ONDERDELEN

CONCLUSIES

CONCLUSIES:

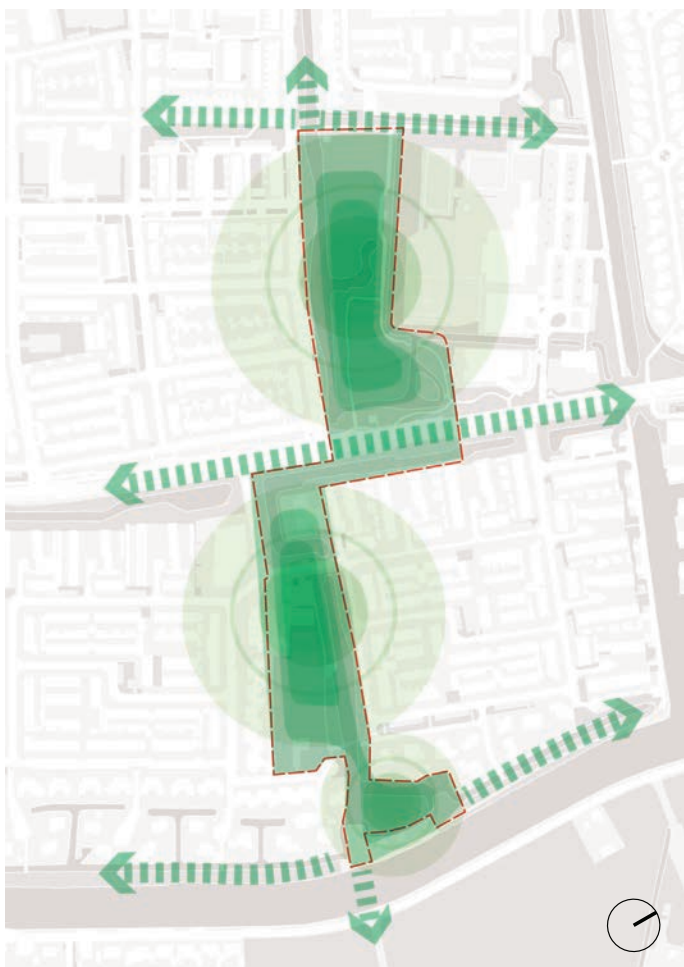
Onderstaande conclusies zijn te trekken uit voorgaande pagina's over beleid, historie en SWOT analyse.

- De parken bieden open ruimte voor recreatie en ontspanning, maar kampen met een ongedefinieerd karakter en beperkte connectiviteit.
- De huidige indeling ontbeert interactiviteit, vooral voor kinderen, wat het enigszins on-uitnodigend maakt.
- De parken zijn nog niet samen te lezen als één toekomstig park. De uitdaging ligt in de visuele verbinding door het te slopen gebouw van kinderdagverblijf Smurfenbos waar een nieuw appartementencomplex dient te komen en de verbinding over de Weerlaan.
- De aanwezigheid van unieke kenmerken, zoals het hertenverblijf, het hertenhuisje en de prieeltje, voegt charme en karakter toe aan de parken.
- Vanuit de historie is de Valcksloot een belangrijke lijn in het plangebied. Dit was het ontwateringskanaal van de Venniperpolder in de richting van een molen (inmiddels verdwenen) aan de oostzijde van het Cerespark
- De parken hebben potentieel als een route tussen huizen en scholen, met mogelijkheden om de connectiviteit binnen de buurt te verbeteren.
- De volwassen bomen dragen aanzienlijk bij aan de sfeer van de parken, en het introduceren van nieuwe boomsoorten kan het groene landschap verder verrijken.
- Enkele groene randen en plekken van de parken kunnen beter worden benut om aansluiting te zoeken met de omgeving en routing.
- Inpassing van het hertenkamp moet ook zodanig worden ontworpen dat wanneer het hertenkamp uitgefaseerd wordt dit deel niet grootschalig aangepakt hoeft te worden.

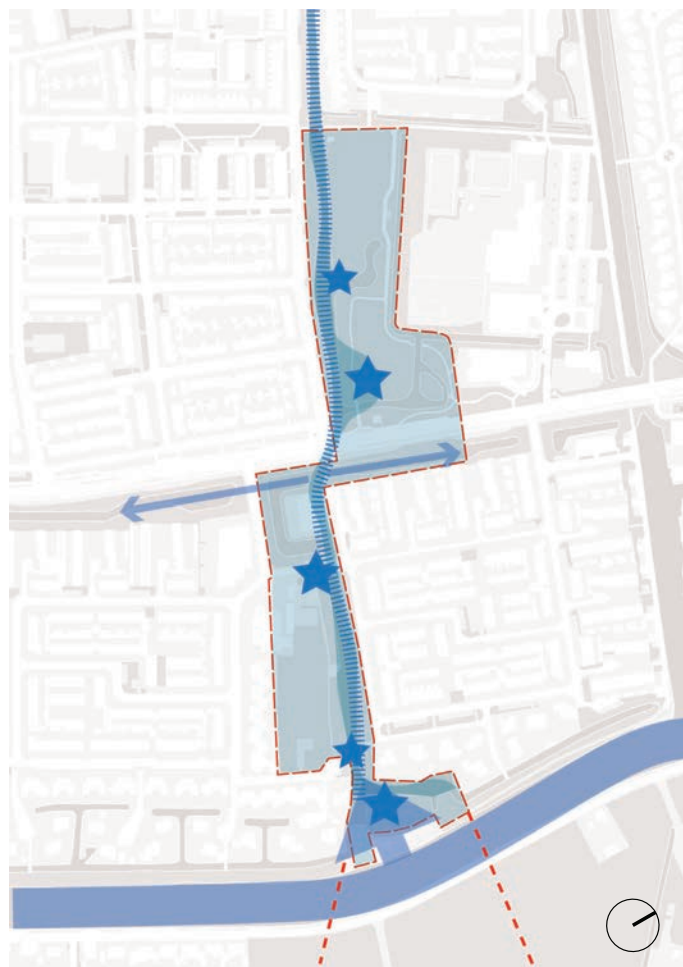

AMBITIES

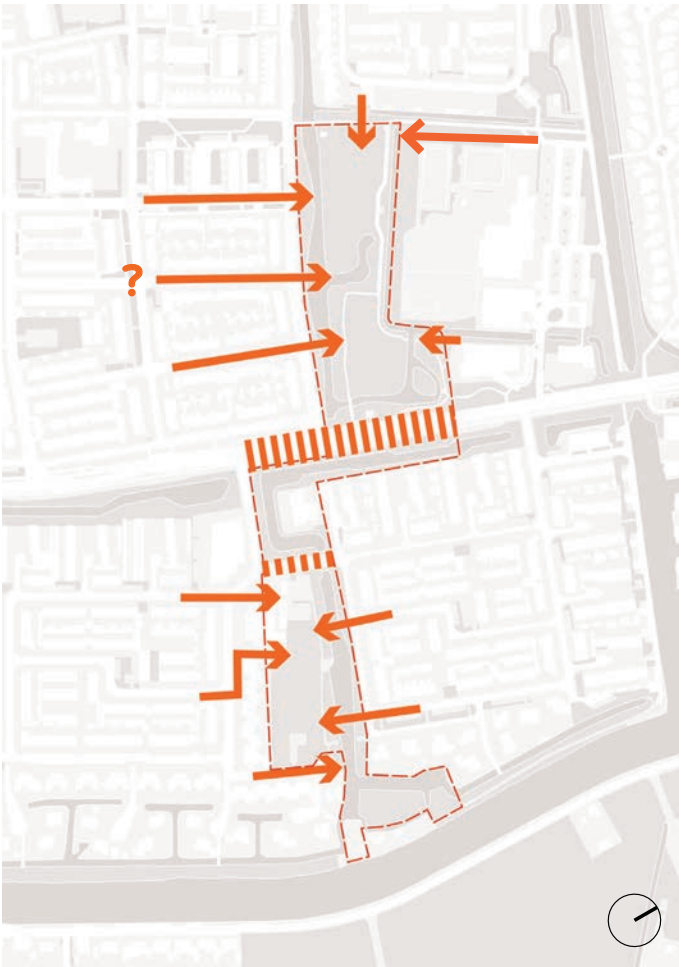
1. GROEN & BIODIVERSITEIT:

- Behoud en verrijk de groene kwaliteiten van het park door het creëren van divers en weelderig groen, open velden en open watergebieden
- Behoud waardevolle bomen en voeg nieuwe soorten toe om de flora van de parken te diversifiëren en biodiversiteit te bevorderen.
- Creëer groene oevers die de biodiversiteit bevorderen en bijdragen aan de groene uitstraling en beleving van de parken.
- Versterk ecologisch-recreatieve verbindingen tussen de parken en hun omgeving, bijvoorbeeld bij de verbinding tussen Park de Vosse en de Vossevaart.

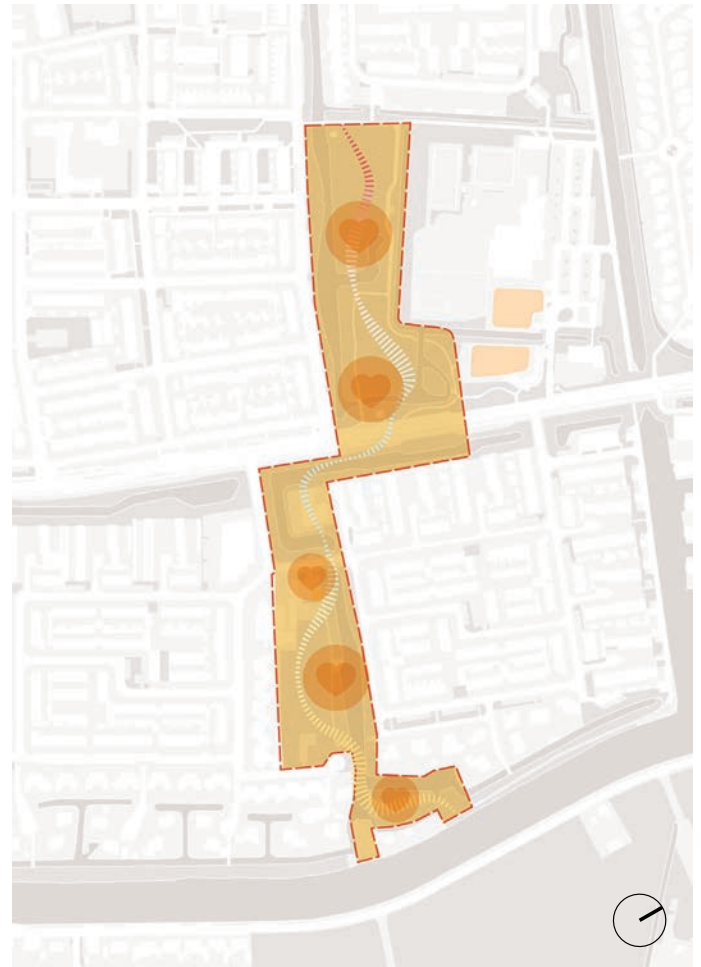
2. WATER EN ECOLOGIE:

- Versterk groene oevers voor habitats en verbeter waterkwaliteit.
- Creëer leefgebieden in en langs het water voor inheemse soorten.
- Implementeer waterretentie voor regenwaterbeheer en overstrooming risicovermindering.
- Creëer een leesbare waterverbinding tussen de twee delen van de voormalige valksloot en breng een heldere hiërarchie aan tussen de kruisende waterwegen.

3. CONNECTIVITEIT EN ACTIVERING:

- Verbeter de connectiviteit met de omliggende stedelijke structuur en belangrijke voorzieningen in de buurt
- Verhoog de interactiviteit met sport-/speelplekken en integreer een flexibel hertengedeelte in de inrichting.

4. INTERACTIVITEIT EN LEVENDIGHEID

- Creëer een boeiender landschap met natuurlijke speelplekken, heuvels en recreatiemogelijkheden in het groen.
- Transformeer parkgebieden tot aantrekkelijke sport- en speelplekken voor diverse leeftijdsgroepen.
- Bied een zintuiglijke ervaring ter bevordering van interactie.

SPELEN & SPORTEN

THEMA SPELEN BINNEN NETWERK GEMEENTE

Er wordt door de gemeente ingezet op het versterken van buurtplekken en het opheffen van veel lokale speelplekjes die voornamelijk voor de allerkleinsten zijn bedoeld, of deze omvormen tot weides zonder toegewijde speeltoestellen. De drie deelgebieden bevatten hierdoor relatief veel speeltoestellen voor de categorie 5-9 en 10-14 jaar. De sensorieke route biedt een uitkomst voor het integreren van ervaringen en speelaanleidingen die aansprekend zijn voor kinderen van 0-4 jaar. Sensoriek spelen is bovendien een vorm die nog niet in de omgeving voorkomt en daarmee een toevoeging op het huidige aanbod vormt. Het opnemen van spelen in het groen zoals velden en hoogtevverschillen en verwilderde routes zijn ingrepen die ook goed in dit parkconcept passen en ook voor oudere kinderen boeiend zijn. Daarnaast is het faciliteren van verblijfsplekken en het openstellen van aangelegen sport en speelplekken van groot belang. Sport wordt in het park opgevat als beweging in het groen, en uitgevoerd binnen de thematiek van het parkontwerp. Dit vraagt compensatie voor de leeftijd 10 t/m 14 in Park de Vosse.

SPELEN CERESPARK

Huidige speelelementen worden zo veel mogelijk behouden of verplaatst en aangevuld. Deze aanvullingen sluiten zo goed mogelijk aan op de toepasselijke thematiek van de zintuigen, waardoor deze plek een uniek karakter krijgt ten opzichte van andere speelplekken in Hillegom. Ook is er aandacht voor andere doelgroepen naast kinderen in het herontwerp van deze buurtplekken. Andere gebruikers moeten ook gebruik kunnen maken van de ruimte (sporten, ontmoeten, etc) om zo een breed gedragen plek te waarborgen en gebruik gedurende verschillende momenten van de dag mogelijk te stimuleren. Zodoende wordt de buurtplek middels participatie heringericht met bewoners en gemeentelijke experts op het gebied van o.a. groen, onderwijs en welzijn.

SPELEN VOSSEPARK

We zetten in op het openstellen van speelvoorzieningen van de nieuwe schoollocatie na schooltijd, om zo het speelaanbod aan de kant van Park de Vosse te verrijken. Ook wordt onderzocht of de nabijgelegen sportvelden op een vergelijkbare manier kunnen worden opengesteld en deel uit kunnen maken van het park buiten de formele gebruikstijden.

Mogelijk wordt er ook gekeken naar elementen binnen het opnieuw in te richten hertenkamp die bij een eventuele omvorming van hertenkamp naar park gebruikt kunnen worden voor toekomstig spelen.

RONDJE HILLEGOM

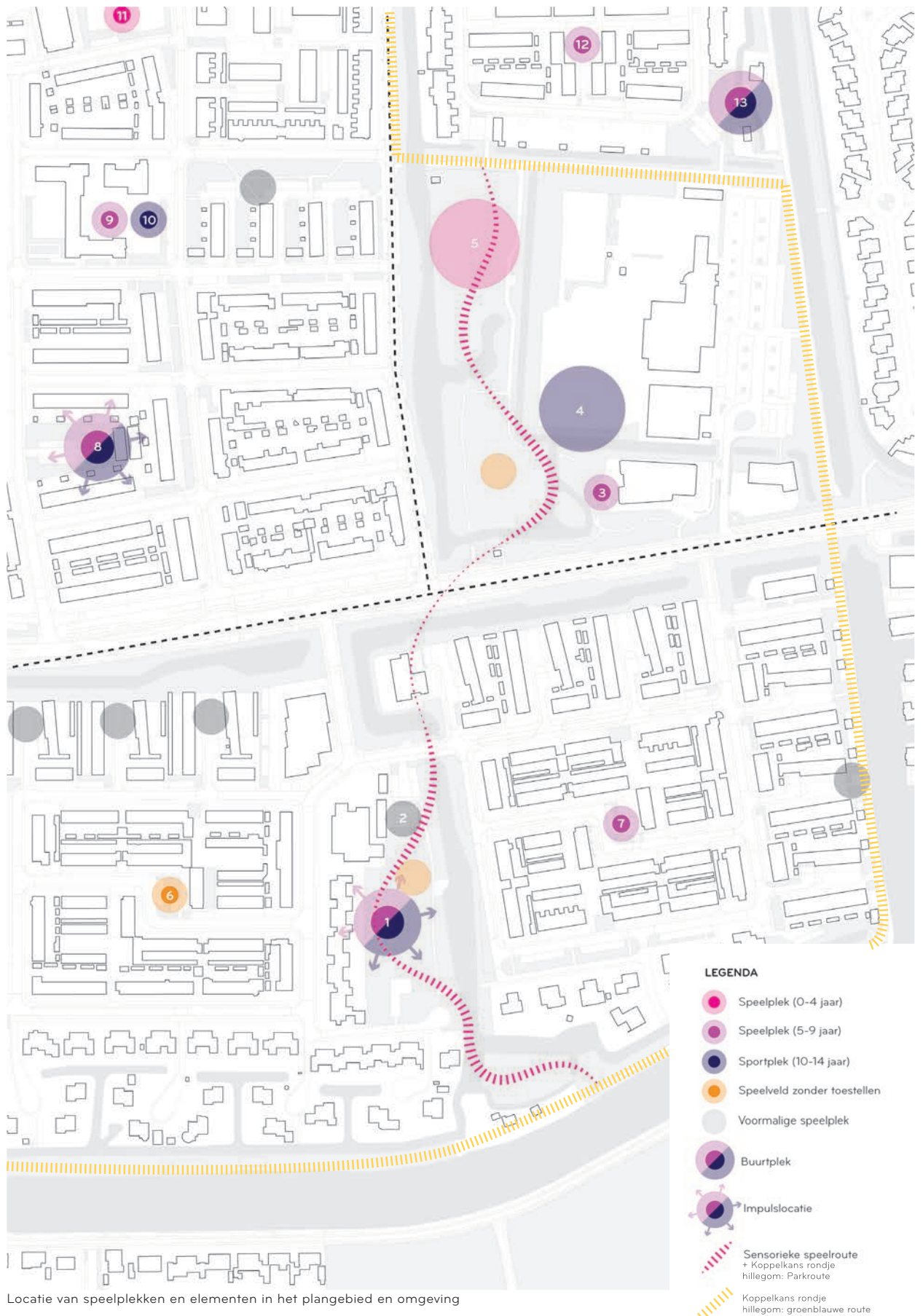
Met betrekking tot het rondje Hillegom biedt het project twee belangrijke kansen.

1. Het openen van een doorlopende route langs de dijk en het versterken van de verbinding ten westen van het zwembad maken het mogelijk een route te nemen met een focus op groenblauwe structuren en het landschap van de Haarlemmermeerpolder en de Vossevaart. Zo hoeven de routes niet noodgedwongen gebruik te maken van de woonwijken en is een groenblauwe, rustige routevariatie mogelijk.
2. Het versterken van de interne parkroute door het verwijderen van obstakels en het onderscheid tussen de twee parken maken het mogelijk het bestaande programma en de sensorieke route onderdeel laten worden van het programma van rondje Hillegom, waardoor het park als 1 beleefd kan worden binnen de parkroute en de route langs de Weerlaan bijvoorbeeld overbodig wordt.

Koppelkansen rondje Hillegom

Locatie van speelplekken en elementen in het plangebied en omgeving

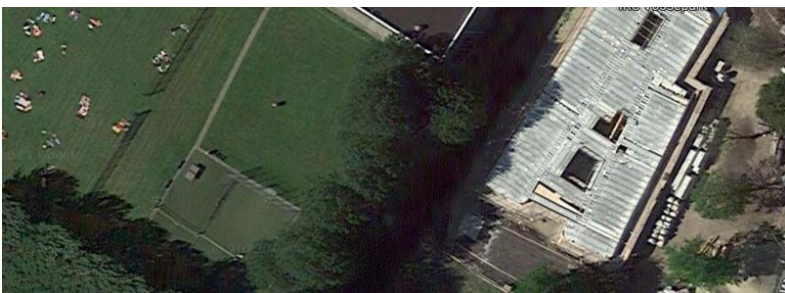
- 1 De bestaande speelelementen in het Cerespark zijn van goede kwaliteit en goed te integreren in het parkconcept. Uitgangspunt van deze elementen is hergebruik.

- 2 De speelelementen en verharding van het voormalige schoolterrein passen niet goed binnen het parkconcept. Uitgangspunt is om deze niet opnieuw te gebruiken en in te zetten op ontharden.

- 3 De speeltoestellen die onderdeel zijn van IKC Vossepark zijn nieuw en van hoge kwaliteit. Uitgangspunt is het schoolterrein open te stellen buiten schooltijd.

- 4 De sportvelden naast IKC Vossepark zijn ook een potentie voor het speel/sportaanbod in het deelgebied. Uitgangspunt is om deze ook open te stellen en te integreren met het park of te koppelen met het IKC.

- 5 Het hertenkamp wordt uitgefaseerd, maar heeft in de tussentijd een waarde voor kinderen in de buurt. Uitgangspunt is het opnemen van het kamp als 'speelbaar groen' en de transitie faciliteren zonder de noodzaak tot herontwerp.

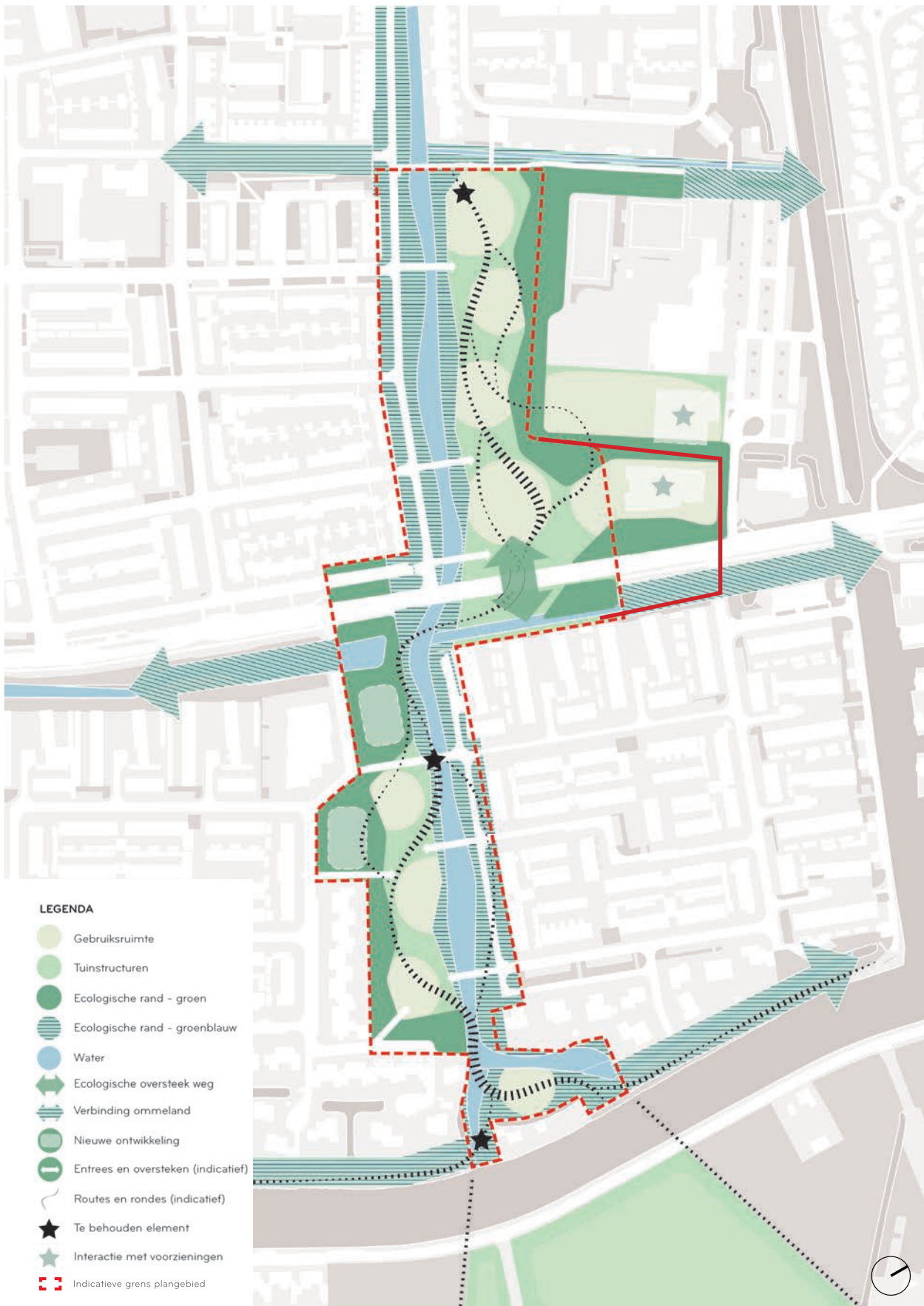

VISIE ALGEMEEN

VISIE OP VERBINDINGEN, GEBRUIK EN THEMATIEK

Concept van een groenblauw raamwerk voor beide parken tbv verbinding en eenheid als park zelf als binnen omgeving

VERBINDEN EN BEWEGEN:

In een wereld die vaak wordt gedomineerd door schermen en digitale prikkels, verlangen mensen steeds meer naar authentieke ervaringen die hun zintuigen tot leven brengen. Het ontwerp van een park met als centraal thema de beleving van de zintuigen biedt een unieke gelegenheid om de verbinding tussen mens en natuur te herstellen en te versterken.

Het specifieke thema met als extra aandachtspunten ontharden en vergroening draagt bij aan het creëren van een verbindende parkstructuur tussen Park de Vosse en het Cerespark.

Een van de belangrijkste vereisten voor de ruimtelijke kwaliteit en de onderlinge relatie tussen de twee parken is de overbrugging van de Weerlaan. De visie 'Meer groen dorp' geeft terecht het belang aan van een veilige en kwalitatieve overbrugging, maar ook over het belang van een verbindende groenstructuur op grotere schaal met o.a. de ringvaart, Het Julianapark en het Burgemeester van Nispenpark. Voor het creëren van een doorlopend park met verbindende langzaam verkeer routes en rondgangen is het tevens van groot belang aandacht te schenken aan de verkeerssituatie van der Duyn van Maasdamlaan

THEMATIEK, GEBRUIK & PLACE-MAKING

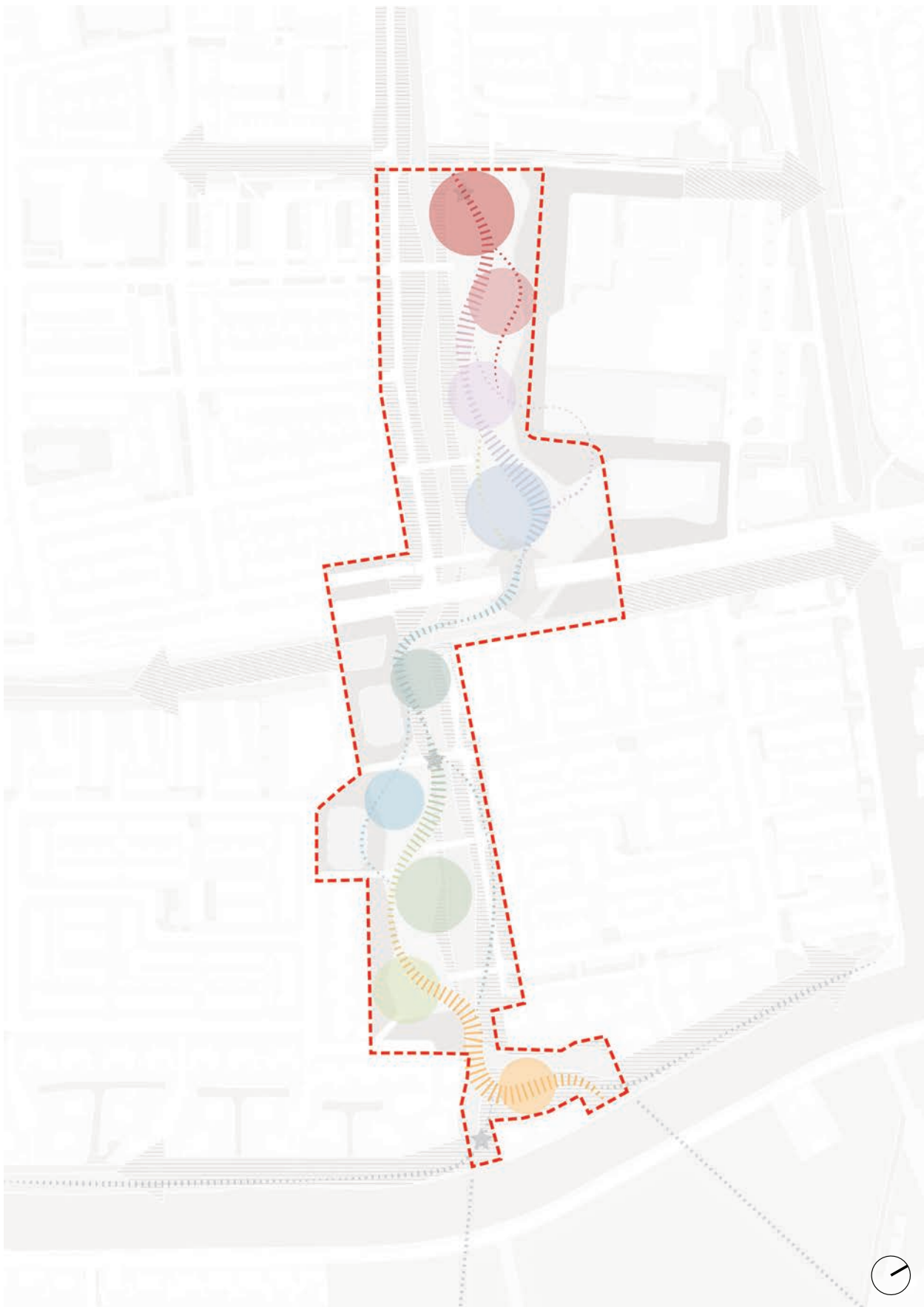
Het thema 'beleving van de zintuigen' spreekt enorm tot de verbeelding en geeft handvatten voor het ontwerp van verschillende thematische tuinen met verschillende programma's. Liever dan een complete 'sensorieke tuin' halen we inspiratie uit de tuinen van Parc André Citroën, waarin afzonderlijke tuinen de beleving van specifieke zintuigen uitlichten. Anders dan in dit Parijse park zijn we echter op zoek naar eenheid en verbinding tussen de parken. Daarom worden de thematuinen binnen een groenblauw raamwerk van volledig inheemse en gebiedseigen beplanting gerangschikt. Binnen de tuinen is vervolgens ruimte voor kwalitatieve en bijzondere beplantingsplannen, programma en gebruik, vorm en materialisering die aan het zintuig gekoppeld zijn. Er is dus een onderlinge en een gedeelde identiteit tussen de parken, bijvoorbeeld door middel van vormtaal, materiaalgebruik, terugkomende elementen, de padenstructuur en het groenblauwe raamwerk. Zo maken we een serie van belevingen die eenheid en verscheidenheid gebruiken om tot een afwisselend en speels totaalbeeld te komen.

De thematuinen kunnen vervolgens logisch worden ingepast op locaties die daar van nature geschikt voor zijn vanwege ligging, abiotische condities of relaties met vastliggend programma: zoals de school, bestaande sportvoorzieningen en het hertenkamp.

Aanvullend op de vijf zintuigen van de uitvraag: horen, ruiken, zien, voelen, proeven; hebben we ook een zesde zintuig: 'geest' aangehaald als denkrichting die als inspiratie kan dienen en die zowel kan worden opgevat in spirituele zin als binnen het kader van rust, leren en/of mentale gezondheid.

AANPASBAARHEID EN DUURZAAMHEID:

Het park dient volgens de uitvraag 30 jaar mee te gaan, dat is volgens ons een minimum. In het ontwerp zetten we in op robuuste inpassingen, die de beleving van de zintuigen overeind houden door de jaren heen zonder al te kwetsbare en dure elementen als fonteintjes en beheers intensieve elementen. Het opdelen van de

Plekken met sensorieke programmering binnen het groenblauwe netwerk met een verbinding van een langzaamverkeer route

zintuigen in thematuinen met een groen-blauw raamwerk als verbinding geeft ook algehele continuïteit en bestaansrecht aan het park. Toch is het niet de bedoeling om hiermee een rigide parkopzet te generen. Naast robuustheid is ook flexibiliteit in de herprogrammering van de ruimte van groot belang voor het functioneren van het park op lange termijn.

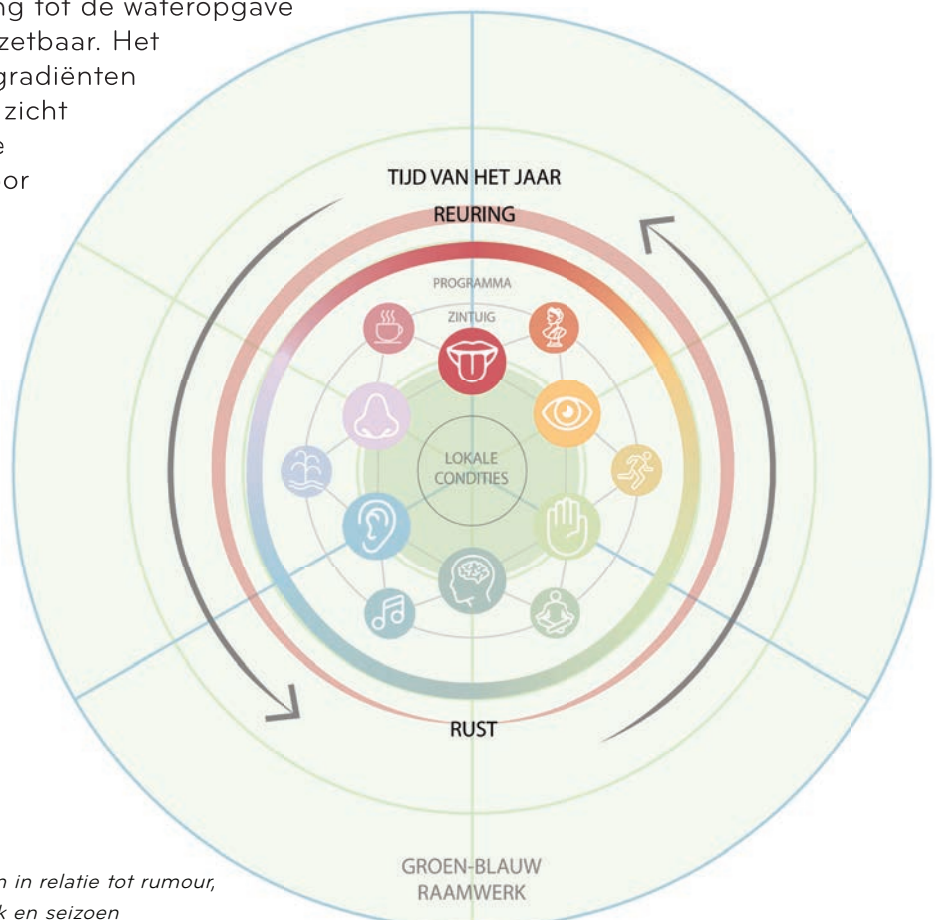
Binnen het park is ook flexibiliteit van belang. De transitie van het hertenkamp is hiervan een goed voorbeeld. Het hertenkamp wordt gemaakt als onderdeel van het parkontwerp, met de uiteindelijke transitie naar parkonderdeel als uitgangspunt. Hierdoor zijn minimale ingrepen nodig wanneer blijkt dat het hertenkamp zal sluiten.

DE PARKBIOTOOP: ECOLOGIE, KLIMAATADAPTIVITEIT EN ECOSYSTEEDIENSTEN:

Door het groen-blauwe raamwerk en de bestaande situatie als beginsel te zien, bouwen we voort op de groenstructuren die al aanwezig zijn en sluiten we hierop aan met passende, gelaagde beplanting. Dit vormt de ecologische, inheemse en klimaat adaptieve basis van het ontwerp. Ecologisch gezien vormt het park zo de robuuste inheemse groen-blauwe verbinding tussen oost en west.

Binnen dit raamwerk is aanleiding tot een kwaliteitsimpuls van het groen aan de hand van de thematuinen. Deze geven aanleiding tot diverse landschapstypen en beplanting die het thema van het specifieke zintuig ondersteunen. De deeltuinen bieden juist hierdoor diversiteit naast de robuuste inheemse groen-blauwe verbinding. Ook dienen de tuinen als stapstenen voor de tuin- en stadsnatuur in het woongebied.

Ook met betrekking tot de wateropgave zijn de thema's inzetbaar. Het maken van natte gradiënten in de tuin van het zicht bijvoorbeeld. Deze inpassing zorgt voor open zicht en meer activiteit van bijvoorbeeld (water)vogels en andere fauna: een prachtig iets om gade te slaan.

Schema van de zintuigen in relatie tot rumour, rust, programma, gebruik en seizoen

VISIE - SENSORIEKE BELEVINGEN

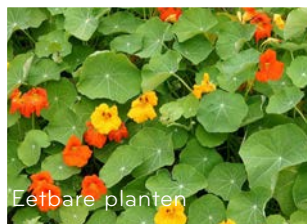
VISIE OP UITWERKING THEMA "BELEVING VAN DE ZINTUIGEN"

THEMATIEK, GEBRUIK & PLACE-MAKING

Het moodboard verbeeldt de zes zintuigen uit de visie aan de hand van verschillende thema's: zoals beplanting, materiaal en programma. Het is bedoeld als oefening waarin duidelijk wordt dat elk specifieke zintuig kan worden doorvertaald naar mogelijke ontwerpprincipes in bijna elk facet van het ontwerp. Niet alleen de beplanting, maar bijvoorbeeld ook landschapstypen, typen straatmeubilair, materiaalgebruik en bepaalde dieren zijn te linken aan specifieke zintuigelijke thema's. Het uiteindelijke park moet dooraderd zijn met deze eigenschappen, en vervolgens worden versterkt met kunstelementen en toevoegingen. Het zintuigelijke moet aan de basis staan van ontwerpkeuzes. Het park spreekt daarmee tot de verbeelding, is toegankelijk voor iedereen en kent een uniek karakter in het ensemble van de Hillegomse parken. Het moodboard wordt ondersteund met referentiebeelden voor alle zintuigen m.b.t. beplanting, flora en fauna, materiaal- en kleurgebruik en inrichtingselementen.

Er zit een spanningsveld in deze opdeling van de thematiek, omdat het uitgangspunt is om 1 park te creëren. Daarom moeten uitgangspunten worden geformuleerd waarin de uitingen van de thema's tot stand kunnen komen: vormentaal en materiaalgebruik van bepaalde elementen zullen bijvoorbeeld consistent blijven door het park, maar de uiteindelijke invulling van programma en elementen daarin zou kunnen verschillen.

FLORA

Eetbare planten

Indrukwekkende bloei

Geuren uit de keuken

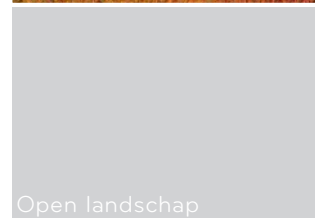

Bijzondere structuren

LANDSCHAP

Voedselbossen/ landbouw

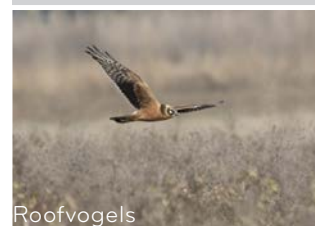

Open landschap

FAUNA

Bijen/herfen

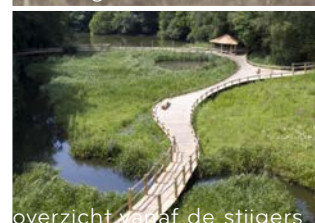

Roofvogels

MATERIAAL

Dood hout

overzicht vanaf de stijgers

PROGRAMMA

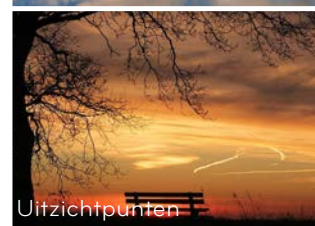
Honingraaien

Water en reflectie

Eetplekken

Uitzichtpunten

SMAAK

ZICHT

Reactie op aanraking

Bijzondere planten

Trilgras en ratelpopulieren

Geurende bloemen

texturen en uitnodigingen

ingetogen bloei

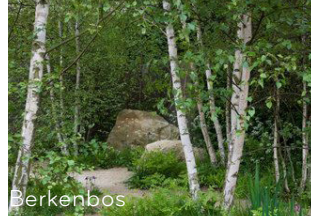
Lange grassoorten

Hars en andere geuren

textuurrijk bos - ondergroei

Berkenbos

De waterkant

Prairietuinen

Egels

Uil

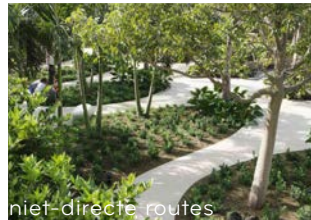
Zangvogels

Vlinders

Gevoelspaden

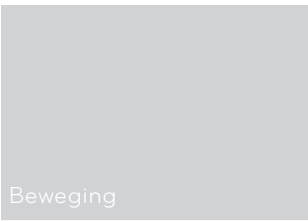
niet-directe routes

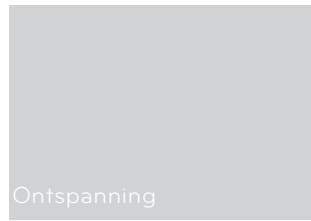
Knisperende materialen

gemaaid graspaden

Beweging

Ontspanning

Vogelzang

Pluktuinen

Evenwicht

Bezinning

Kabbelend water

Spel

GEVOEL

GEEST

GEHOOR

REUK

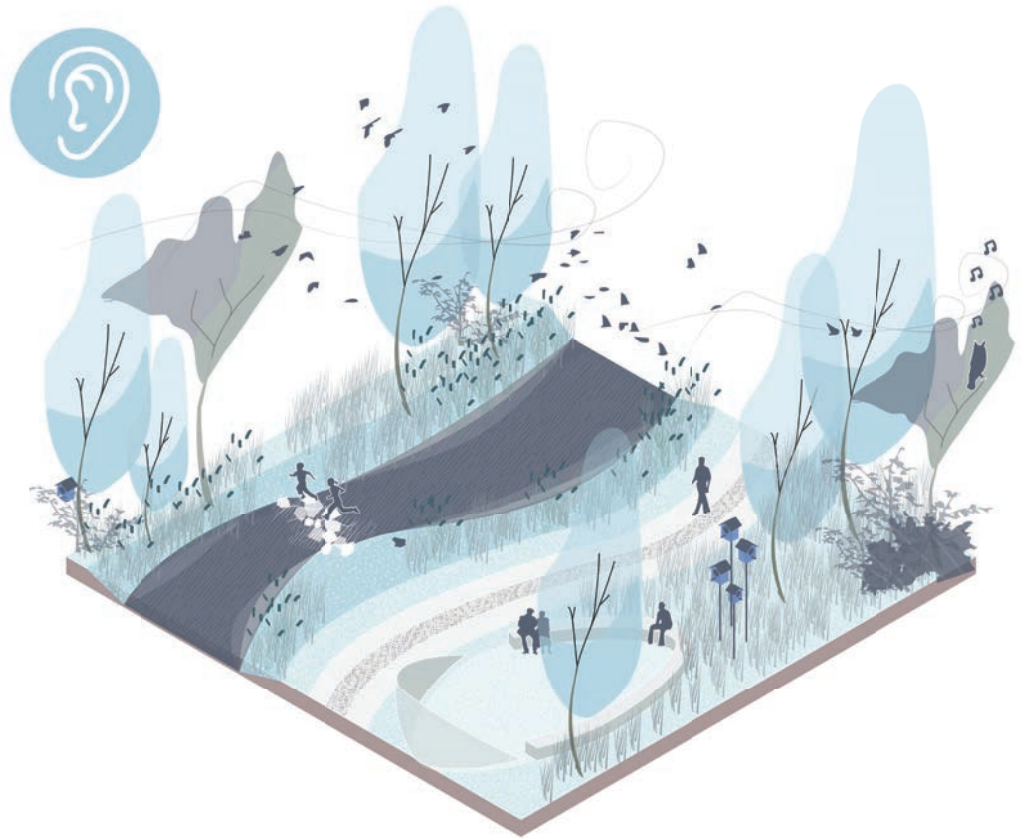

VOORBEELD PRINCIPES

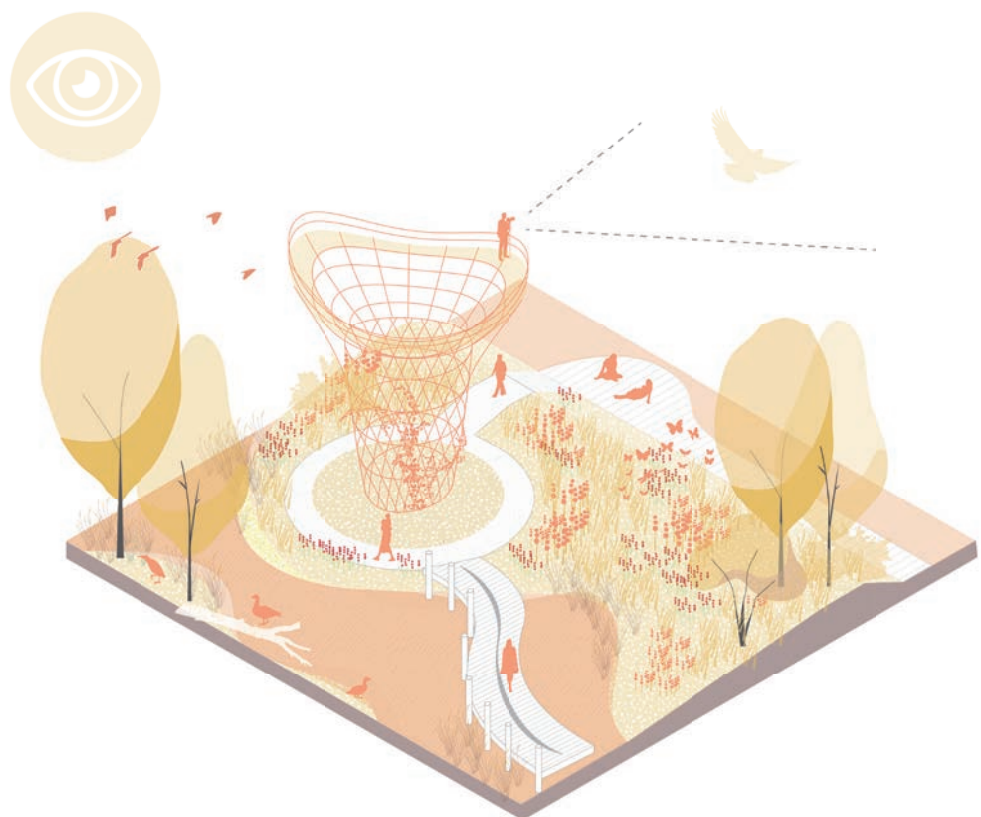
Op deze pagina wordt verbeeld hoe de hiervoor besproken sensorieke concepten ruimtelijk in een schetsontwerp ingepast zouden kunnen worden.

De route door deze tuin voelt altijd anders, glooiende paden langs heuvels, wisselende ondergronden door de schoenen heen te voelen, een gazon van tijm en klaver, sport- en speelplekken, hangende banken en een weelderige verzameling planten die prikken, schrikken, plakken en plooiën, die weg worden geblazen.

In de tuin van het horen wordt geluisterd: geluisterd naar de wind die door de ratelpopulieren, de ritselende struiken en het trilgras waait, naar de zangvogels en hun lied, naar het water dat langs de stenen kabbelt, naar het zachte knarsen van voetstappen op het pad, het geluid van de krekels in de nacht en naar elkaar.

Kijk maar of je het ziet: uitgestrekte velden, prachtige bloei, sprookjesachtige wintertaferelen, structuren en groei. open zicht in een nat gebied, water, vogels, hout, riet. Elke richting en elk moment een ander tafereel. Een spel van uitzicht en plekken uit het zicht. uitkijken om de buizerd te zien, de ijsvogel te spotten.

SPECIFIEKE ONDERDELEN

PLAN VAN EISEN HERTENKAMP

EISEN VOOR HET BUITENVERBLIJF VAN DE HERTEN:

- Het verblijf zal minimaal 3500 m² moeten beslaan.
Kanttekening: mocht dit niet mogelijk zijn zal er aan compensatie gedaan moeten worden door het plaatsen van extra beschutting en graasmogelijkheden.
- Het hekwerk rondom het verblijf moet een minimale hoogte van 1,80 m hebben.
- Het hekwerk mag geen prikkeldraad of ander verwondend materiaal bevatten.
- Bij gebruik van gaaswerk mag de maaswijdte maar maximaal 8 cm zijn.
- Per volwassen damhert en schaap moet er minimaal 2 m² aan schuilgelegenheid zijn.
- De ondergrond van hun schuilmogelijkheid is gemaakt van beton/ steen.
- De ondergrond moet dusdanig zijn ingericht dat de dieren jaarrond de mogelijkheid hebben om droog te staan.
- In het verblijf moeten minimaal 2 voerlocaties aanwezig zijn. Deze moeten op minimaal 20 meter afstand van elkaar staan.
- Er moeten natuurlijke elementen (b.v. struikgewas, omgevallen bomen, glooiing van de bodem en levende bomen) aanwezig zijn voor beschutting/ afscherming van de dieren.

EISEN VOOR HET GEBOUW IN HET HERTENKAMP:

- Het gebouw moet een inhoud hebben van tenminste 5m³ hebben voor het opslaan van stro.
- Het gebouw zal goed bereikbaar moeten zijn voor de leveranciers (stro).
- Het gebouw moet volledig afsluitbaar zijn.
- Er moet een gootsteen aanwezig zijn.
- Er moet warmwater aanwezig zijn in het gebouw. Dit in verband met gebruik van schoonmaakmiddel voorschriften (Halamid-D – desinfectans)

TE ONDERZOEKEN:

- Hergebruik & mogelijke verplaatsing bestaand gebouw en schuilmogelijkheid (prieel)?
- Fuctie verandering van bestaande elementen voor toekomstig gebruik?

SPECIFIEKE ONDERDELEN

CIRCULARITEIT

Bij de ontwikkeling van het projectgebied speelt circulariteit een belangrijke rol in ontwerpingrepen en materialenkeuze. Daarom wordt een zorgvuldige volgorde gehanteerd in het ontwerpproces.

01. BEHOUD.

Het eerste doel is om bestaande materialen te behouden. Er wordt zorgvuldig onderzocht of de bestaande elementen in het projectgebied kunnen worden behouden, en het behoud van waardevolle landschapselementen.

02. HERGEBRUIK BINNEN HET PLANGEBIED.

Indien behoud en hergebruik niet haalbaar zijn, wordt gestreefd naar manieren om materialen binnen het project opnieuw te benutten. Dit kan betekenen dat materialen van de ene locatie naar de andere worden verplaatst om nieuwe doeleinden te dienen, met als doel het minimaliseren van afvalstromen en het verminderen van de behoefte aan nieuwe grondstoffen. Hierbij wordt gekeken naar materialen binnen de bestaande openbare ruimte, maar er kan ook gedacht worden aan een materialenpaspoort van de school voor hergebruik in de nieuwe bouwontwikkelingen en openbare ruimte.

03. LOKAAL HERGEBRUIK.

Wanneer hergebruik binnen het project niet mogelijk is, worden materialen gezocht in de directe omgeving. Het lokaliseren van bouwmaterialen en hulpbronnen in de nabijheid van het projectgebied minimaliseert transportkosten en vermindert de ecologische voetafdruk, en versterkt tegelijkertijd de betrokkenheid bij de lokale gemeenschap. Hier kan bijvoorbeeld worden gekeken naar ontwikkelingen in de omgeving waar materialen vrij komen. Ook lokale (gemeente)depots. kunnen hier een uitkomst bieden. Ook het beschikbaar stellen van niet-hergebruikte materialen maakt integraal onderdeel uit van deze stap.

04. MATERIALEN MET MINIMALE IMPACT:

Indien geen van de bovengenoemde opties beschikbaar is, wordt gestreefd naar de selectie van materialen met de kleinste ecologische impact. Hierbij wordt rekening gehouden met verschillende factoren, waaronder:

LEVENSDUUR VAN HET PRODUCT: De voorkeur gaat uit naar materialen die ontworpen zijn om lang mee te gaan en bestand zijn tegen slijtage. Dit draagt bij aan duurzaamheid door de behoefte aan frequente vervanging te verminderen. Het ontwerp zelf dient zo tijdloos mogelijk te zijn, maar indien materialen de levensduur van de inrichting overstijgen kunnen producten met een lange levensduur op hun beurt worden hergebruikt in andere ontwikkelingen.

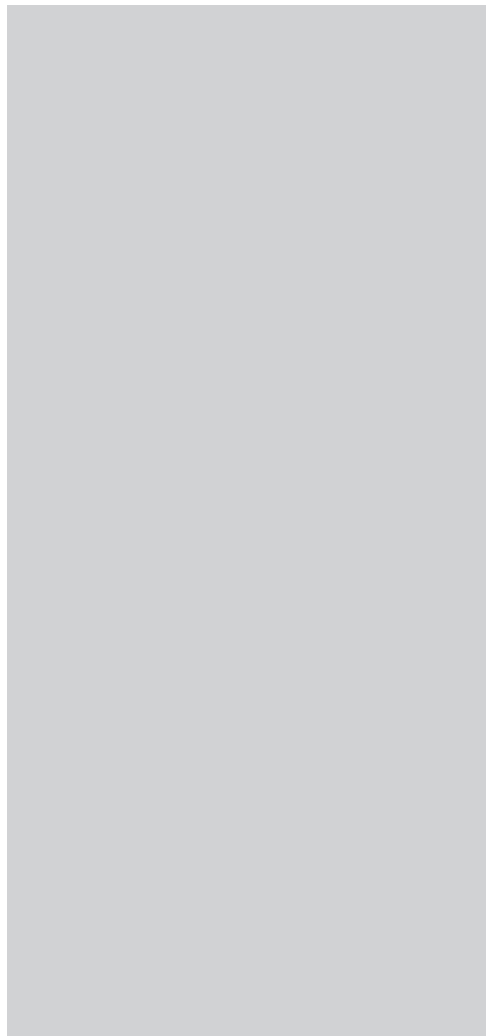
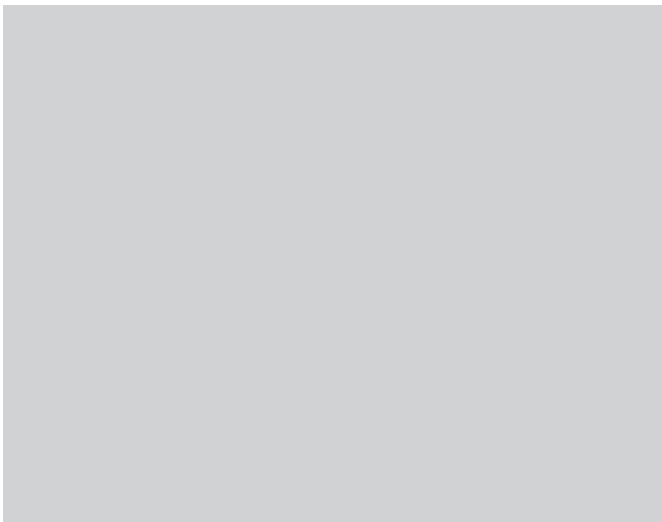
PRODUCTIELOCATIE: Materialen worden zo lokaal mogelijk geproduceerd om transport gerelateerde CO₂-uitstoot te minimaliseren. Hierdoor wordt de regionale economie ondersteund en worden lokale gemeenschapsbanden versterkt.

BIOLOGISCHE AFBREEKBAARHEID: Waar van toepassing, worden biologisch afbreekbare materialen gekozen om de belasting van stortplaatsen en het milieu te verminderen.

CO₂-VOETAFDRUK: Er wordt prioriteit gegeven aan materialen met een lage CO₂-voetafdruk, zowel tijdens de productie als gedurende de levenscyclus. Dit omvat het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, efficiënte productieprocessen en milieuvriendelijke materialen.

SPECIFIEKE ONDERDELEN

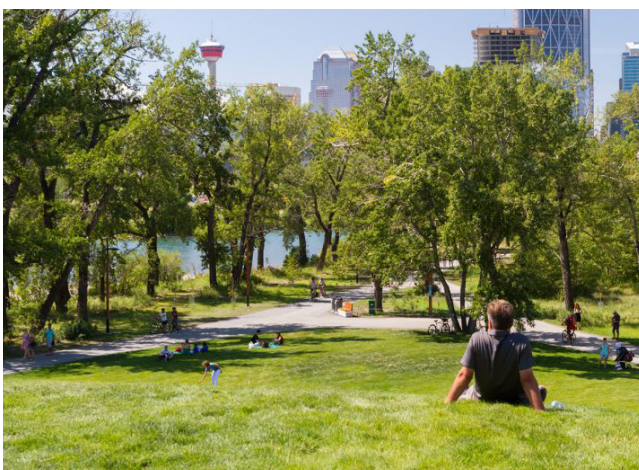
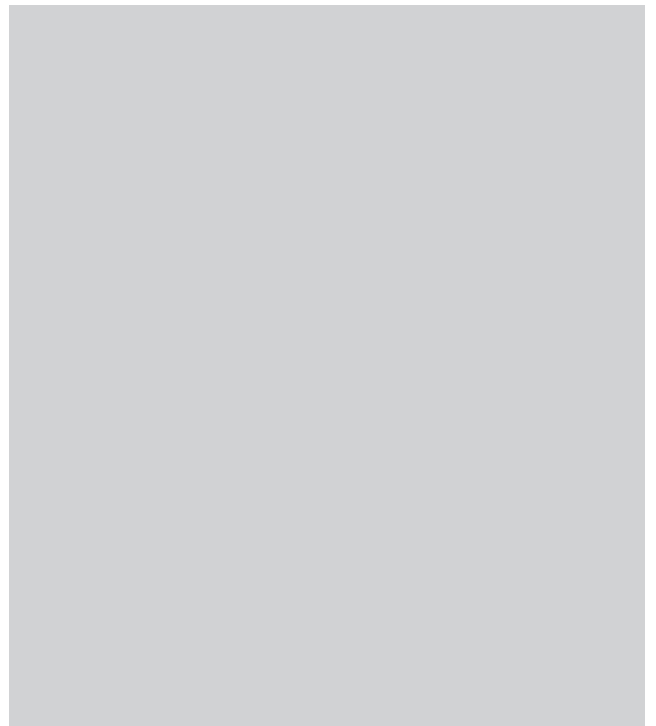
REFERENTIES SPELEN

SPECIFIEKE ONDERDELEN

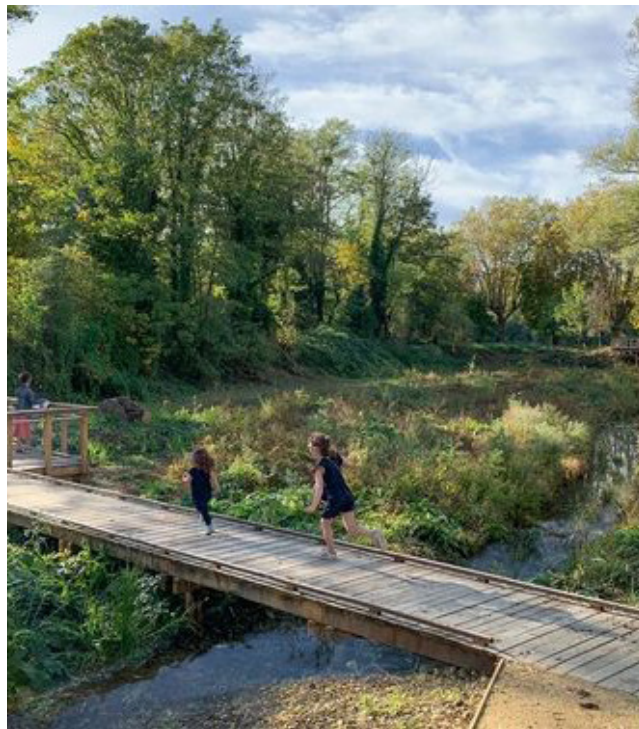
REFERENTIES BOMEN EN BEPLANTING

SPECIFIEKE ONDERDELEN

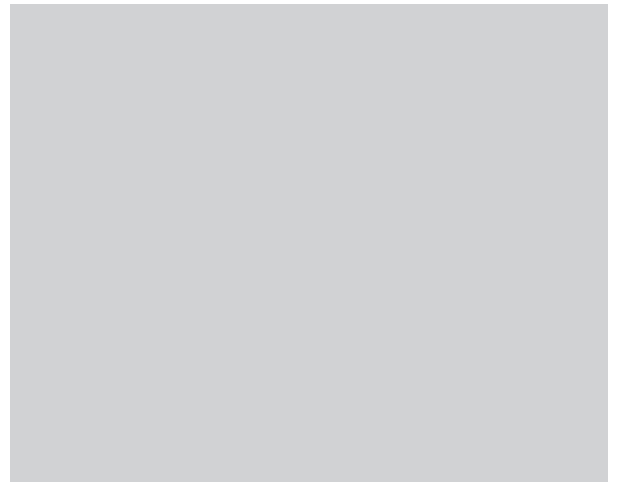
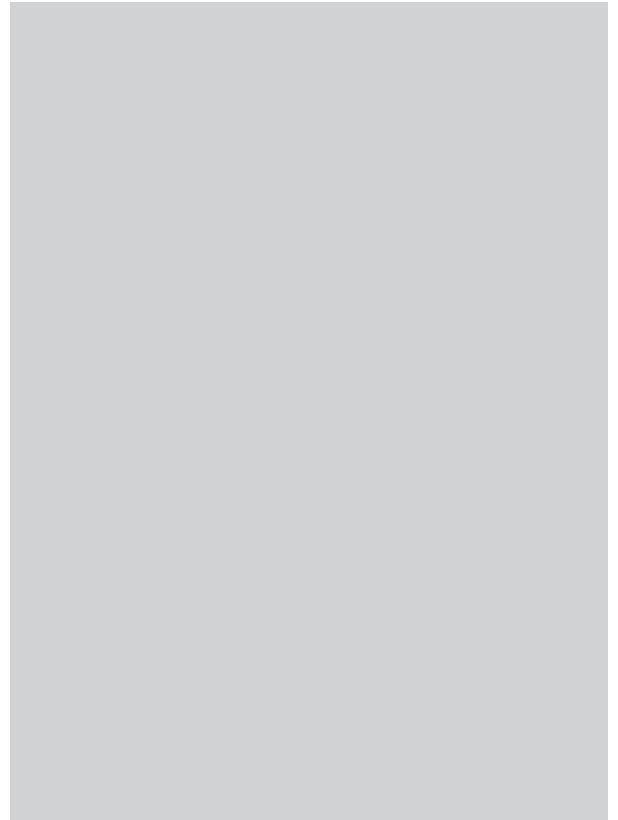
REFERENTIES WATER EN ECOLOGIE

SPECIFIEKE ONDERDELEN

REFERENTIES VERHARDING

SPECIFIEKE ONDERDELEN

REFERENTIES STRAATMEUBILAIR EN VERLICHTING

